

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Azərbaycan
Fransaya
nota verdi -
Səfirliyin
ik iəməkdaşı...
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 27 dekabr 2023-cü il Çərşənbə № 235 (8370) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Putin, Əliyev və Paşinyan bir arada

Xankəndi
paradından sonra
ilk dəfə
Sankt-Peterburqda
görüşdülər

yazısı səh.9-da

2024-cü ilin dövlət büdcəsi təsdiqləndi

yazısı səh.3-da

Prezident seçkisinə ciddi marağın səbəbi nə?

yazısı səh.4-da

Lavrovun bir gündə üç ölkəyə zəngi - nəyə hazırlıq?

yazısı səh.8-da

Avropa İttifaqının şərtinə Bakının sərt reaksiyası

yazısı səh.4-da

İran Azərbaycandan qaçan xainləri geri qaytarmır

yazısı səh.5-da

Region ölkələri seçim qarşısında: NATO, KTMT, yoxsa...

yazısı səh.9-da

Eldar Mahmudovun övladlarına qarşı məhkəmə

yazısı səh.10-da

"Exchange"lər bu şərtlə açılır - 600 min verməli...

yazısı səh.13-da

"8-ci kilometr" bazarında 8 manatlıq "dana əti"

yazısı səh.4-da

"Nazirliyə ssenari vermişdim, mənasını başa düşmədilər"

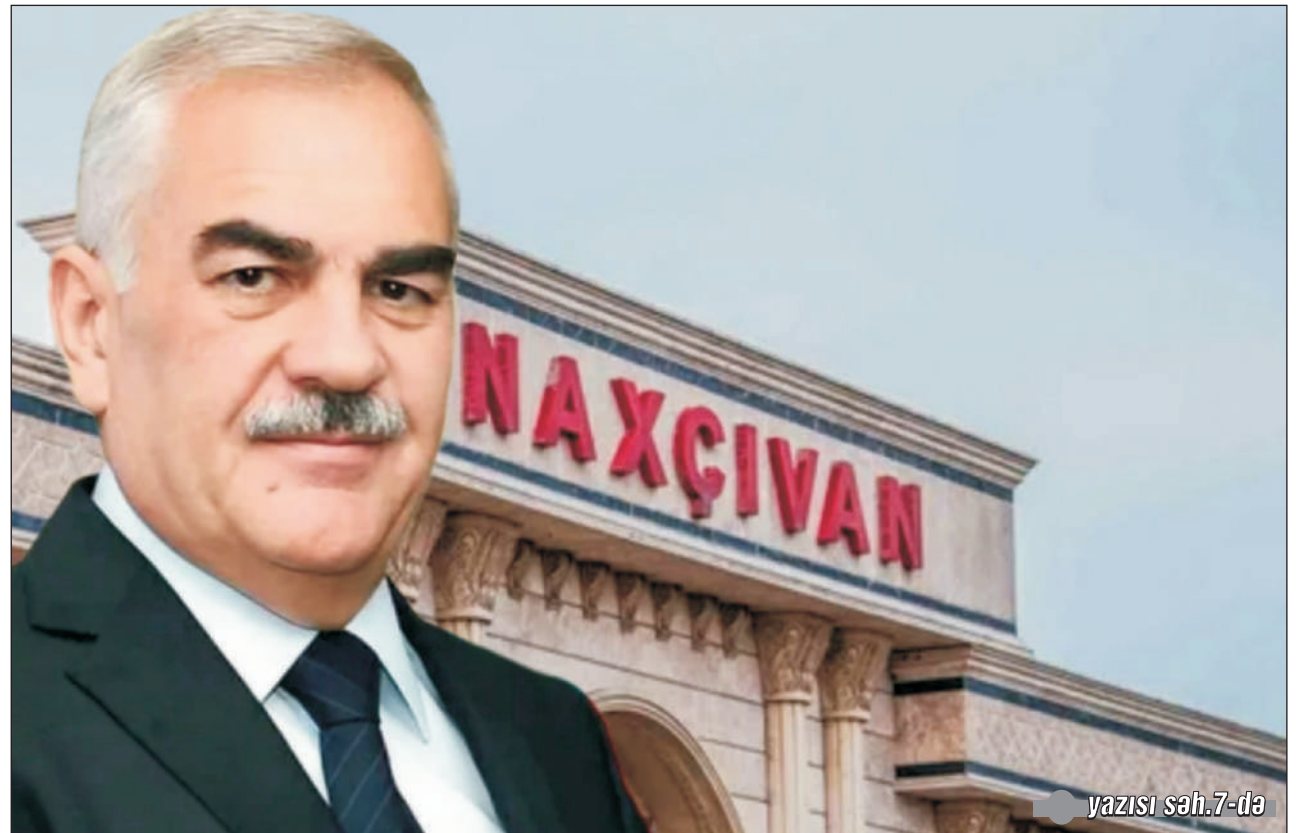
yazısı səh.3-da

Beynəlxalq Valyuta Fondunun 5 illik proqnozu: Azərbaycan niyə geridə?

yazısı səh.5-da

VASİF TALİBOVU BİTİRƏCƏK ARAŞDIRMA

Naxçıvanda bütün tikintilər bu səbəbdən dayandırılıb; **Prezidentin səlahiyyətli nümayəndəsi:** "Bu günə qədər mövcud olan tikintilərin keyfiyyəti qaneedici olmayıb"; bütün Muxtar Respublikanı əhatə edən araşdırma sabiq Ali Məclis sədrinə Yeni ildə yaxşı perspektiv vəd etmir

yazısı səh.7-da

Sülh sazişindən sonra müharibəyə hazırlaşmalı - nazirin anonsu

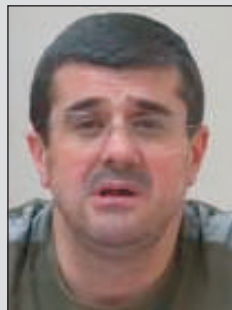
Ceyhun Bayramov niyə "sülh müqaviləsi hər şeyin 100 faiz həlli demək deyil" rəyini cəmiyyətə ötürdü?

yazısı səh.6-da

Tahir Kerimli rektorları hədələdi

yazısı səh.3-da

Araik Arutyunyan: "Özümü Azərbaycan vətəndaşı sayıram"

yazısı səh.5-da

Razi Nurullayev: "Dedilər ki, əlində olan-qalanını seçkiyə xərcləyib sonra ac qalacaqsan..."

yazısı səh.11-da

Güclü külək əsəcək, qar yağacaq

Bakıda və Abşeron yarımadasında dekabrın 27-si axşamdan 28-i gündüzədək qısamüddətə qərb, şimal-qərb küləyinin 15-20 m/s, arabir 23-25 m/s, səhər yarımadasının bəzi yerlərində arabir 28-32 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən verilən xəbəre görə, dekabrın 28-i axşamdan 29-u səhərədək yarımadasının bəzi yerlərində fasilələrlə yağıntılı olacağı ehtimalı var.

Azərbaycanın rayonlarında dekabrın 27-si axşamdan 28-i axşamaqədər bəzi yerlərdə qərb küləyinin 15-20 m/s, arabir 23-25 m/s, 28-də ayrı-ayrı yerlərdə arabir 28-32 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Dekabrın 28-i səhərdən 29-u səhərədək isə qısamüddətə əsasən şimal və şərq rayonlarında arabir yağıntılı olacağı, dağlıq rayonlarda qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə (Balakən-Şəki, Quba-Qusar, Lənkəran-Astara) intensiv olacağı ehtimalı var.

Gələn həftədən bu avtomobillərin Azərbaycana gətirilməsi yasaqdır

“Azərbaycanda Çin avtomobillərinə maraq yüksək səviyyədədir”.

Musavat.com xəbər verir ki, bunu İqtisadiyyat.az-a açıqlamasında avtomobil bazarındakı vəziyyəti şərh edən neqliyyat eksperti Elməddin Muradlı deyib.

Onun sözlərinə görə, xüsusən də hibrid, plugin hibrid və ya tam elektrikli avtomobillərə maraq və tələbat daha çoxdur. Bu tələbatın başlıca səbəbi isə qiymətlərin münasib olmasıdır.

“Hazırda bazarda daha çox Çin avtomobillərinə üstünlük verilir. Bu avtomobillərin əksəriyyəti Al-92 markalı benzinli işləyir. Həmçinin bu avtomobillərin qiymətləri də əlçatandır. Halbuki ənənəvi avtomobillərin hibrid və tam elektrikli versiyaları çox bahadır. Çin versiyasında isə insanlar ciblərinə uyğun modelləri asanlıqla tapa bilirlər”.

Ekspert həmçinin ölkəmizə idxal olunan neqliyyat vasitələrinin istehsal ilindən də danışib. O, Azərbaycana idxalına qadağa qoyulan avtomobillərə də toxunub.

Xatırladı ki, Nazirlər Kabineti tərəfindən avtomobil idxalı barədə verilmiş məlum qərar hər il yenilənir.

“Bu qərarla istehsal ili 10 ildən artıq olan neqliyyat vasitələrinin ölkəyə gətirilməsi qadağandır. Yeni car il istehsal ili 2013-cü il olan avtomobillərin ölkəmizə gətirilməsinə icazə verildisə, artıq yanvar ayında idxalına icazə verilən neqliyyat vasitələrinin istehsal ili ən azı 2014 olmalıdır. 2014-dən əvvəl istehsal olunan avtomobillərin gətirilməsi məhdudlaşdırılacaq. Çünki avtomobil parkını yeniləməyə çalışan bir çox ölkə həttə 5 ildən yuxarı olan maşınların ölkəyə gətirilməsini məhdudlaşdırır”.

İranda APA-nın saytına giriş məhdudlaşdırılıb

İran İslam Respublikası ərazisində Azəri-Press Agentliyinin (APA) web sahifəsinə giriş məhdudlaşdırılıb.

Maraqlıdır ki, İran dövlət qurumları tərəfindən bu addım APA-nın fars dili re-

daksiyası yaranandan sonra atılıb.

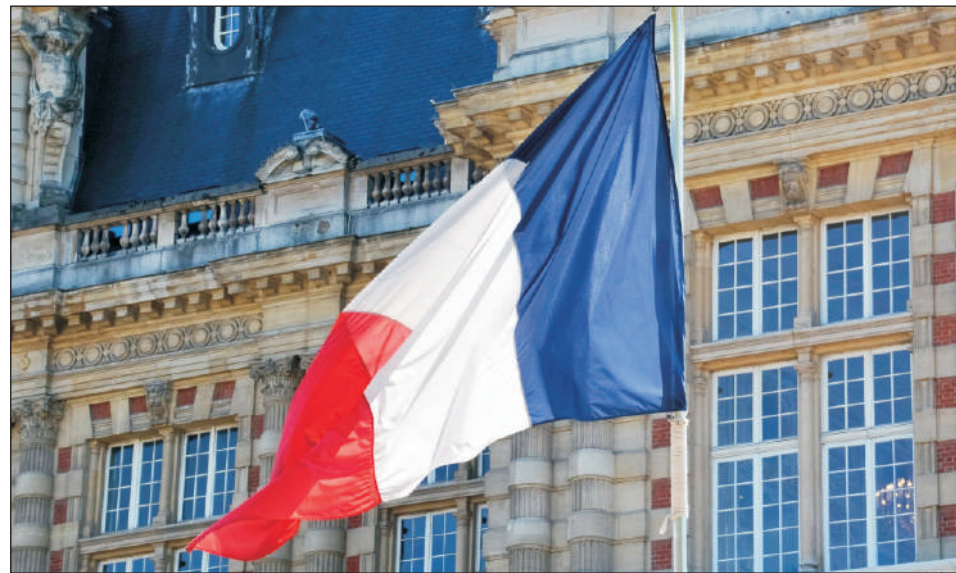
“APA Media Qrup” İran dövlət orqanlarının bu addımından təəssüflənir və bunun izahedilməz olduğunu vurğulayır. “APA Media Qrup” xüsusilə qeyd edir ki, şirkət hər zaman tərəfsizlik, qərəzsizlik prinsiplərinə sadıq qalıb, İranın çoxsaylı media orqanlarından fərqli olaraq iki ölkə arasında münasibətlərə həssas yanaşıb.

APA İran Xarici İşlər Nazirliyində akkreditasiya olunmuş azsaylı Azərbaycan media orqanlarından biridir.

“APA Media Qrup” şirkətinə daxil olan APA Agentliyinin saytına girişin məhdudlaşdırılmasına etirazını ifadə edir.

Şirkət bununla bağlı İranın Azərbaycandakı səfirliyinə və İran İslam Respublikasının İnformasiya, Kəşfiyyat və Təhlükəsizlik Nazirliyinə müraciət edəcək.

Azərbaycan Fransa səfirliyinin iki əməkdaşını qovur

Fransanın Azərbaycan-dakı səfiri Ann Buayon dekabrın 26-da Xarici İşlər Nazirliyinə (XİN) çağırılıb.

Bu barədə Azərbaycan XİN-dən məlumat verilib.

Qeyd edilib ki, Fransa Səfir-

liyinin iki əməkdaşının diplomatik statuslarına uyğun olmayan və “Diplomatik əlaqələr haqqında” 1961-ci il Vyana Konvensiyası ilə ziddiyyət təşkil edən fəaliyyətlərinə görə ciddi etiraz bildirilib və onların Azərbaycan hökuməti tərəfindən “perso-

na-non-grata” (arzulanmaz şəxs) elan olunduğu Fransa səfirinin diqqətinə çatdırılıb.

Həmin şəxslərin 48 saat ərzində Azərbaycan ərazisini tərk etməsi tələb olunub və XİN-in müvafiq etiraz notası Fransa səfirinə təqdim edilib.

Araz Əliyev niyə həbs edilib?

“III Respublika Platforması” bəyanat yayaraq, bu siyasi qurumun həmtəşəşçisi Araz Əliyevin inzibati qaydada həbsini pisləyib. Xəbəri “Turan” yayıb.

Sənəddə qeyd edilir ki, A. Əliyev dekabrın 23-də saat 18:15 radələrində Bakının Nəsimi rayonunda mülki geyimli şəxslər tərəfindən saxlanılıb. Saxlanılarkən Əliyev fiziki zorakılığa məruz qalıb. O, Nizami Rayon Polis İdarəsinin 24-cü Polis Şöbəsinə aparılıb. Burada mülki geyimli polis əməkdaşları III Respublika Platformasını yaranması və fəaliyyəti barədə onu sorğu-suala tutub və ondan elektron cihazların şifrələrini verməsini hədə-qorxu ilə tələb edib.

Daha sonra Araz Əliyev 24-cü Polis Şöbəsinin polis əməkdaşlarına təhvil verilib. Onun barəsində qanunsuz və əsassız olaraq İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 510 (xırda xuliqanlıq) və 535.1-ci (polis əməkdaşının qanuni tələblərinə tabe olmama) maddələri inzibati xəta protokolları tərtib edilib.

Məhkəmə onu 25 gün inzibati həbs cəzasına məhkum edib.

Hazırda Araz Əliyevin barəsində tərtib edilən 25 günlük inzibati həbs tənbeh tədbiri ilə əlaqədar Nizami Rayon Məhkəməsinin qərarından apelyasiya şikayəti və onun tutulduğu zaman məruz qaldığı hüquq pozuntuları ilə əlaqədar şikayətlər hazırlanır.

Bəyanat müəllifləri hesab edirlər ki, Əliyevin hüquqlarının pozulması siyasi motivli repressiya kampaniyasının tərkib hissəsidir və məhz “III Respublika Platforması”nın fəaliyyəti ilə əlaqədardır.

□ “Turan”

Fatih Terim Yunanıstan klubu ilə anlaşıb

Türkiyə millisinin və “Qalatasaray”ın sabiq baş məşqçisi Fatih Terim Yunanıstanın “Panatinaikos” komandası ilə anlaşıb.

Türkiyə mətbuatına istinadən xəbər verir ki, tərəflər arasında bir müddətdir davam

edən danışıqlar müsbət yekunlaşıb. 70 yaşlı mütəxəssis yeni komandası ilə müqavilə imzalamaq üçün dekabrın 27-də Afinaya yollanacaq.

Qeyd edək ki, Fatih Terim son olaraq “Qalatasaray”a başçılıq edib.

Smart qaz sayğacları bu tarixdə yenilənəcək

Dekabrın 31-dən yanvarın 1-nə keçən gecə - saat 00:00-dan Azərbaycanda smart-kart tipli qaz sayğaclarının avtomatik yenilənməsi həyata keçiriləcək.

Bunu Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) “Azəriqaz” İstehsalat Birliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin reisi Eldəniz Vəliyev abonentlərin qaz limitlərinin yenilənməsi ilə bağlı suala cavab verərkən bildirib.

Onun sözlərinə görə, dekabrın 31-də gecə saat 12-dən sonra sayğaclarla ödəniş olursa, abonentlər 12 qəpiklik tariflə, yəni 1 200 kubmetr limitinə əsasən qaz alaçaqlar.

E. Vəliyev deyib ki, mexaniki, yeni sonradan ödəniş edilən sayğaclar isə yanvarın 5-6-da yeniləcək: “Bu da bəzi hallarda abonentlərin evdə olmaması, bayram günlərində qonaq gətməsi və sairə istisnalarla bağlı ola bilər. Bu səbəbdən də yenilənmə bu tarixə qədər çəke bilər. Lakin abonentlərin narahatlığına əsas yoxdur. Çünki hər bir abonentin 365 gün müddəti qorunur. Yəni, əgər bu il yanvarın 5-də abonentin mexaniki sayğacının yenilənməsinə təsadüf edibse, deməli, növbəti 365 gün, növbəti ilin yanvarın 5-nə qədər abonent həmin limitlə “mavi yanacaq”dan istifadə edə biləcək”.

“Azəriqaz” rəsmisinin sözlərinə görə, bəzi abonentlər düşünür ki, onun sayğacı üzərində bütün rəqəmlərin hamısı sıfırlanmalıdır: “Bu belə deyil. Bu prosesin adı sıfırlanma deyil, yenilənmədir. Hətta bəzi smart-kart tipli sayğacların istifadəçisi olan abonentlər düşünür ki, “Azəriqaz”ın əməkdaşları həmin dövrdə onun ünvanına gedib sayğaca baxış keçirmirlər. Burada ünvana da gətməyə ehtiyac yoxdur. Çünki dekabrın 31-də smart-kart tipli sayğaclar avtomatik olaraq gecə saat 00:00-da yeniləcək. Bu proseslər avtomatik icra olunur”.

“Təəssüf ki, qızlar universitetlərə və məktəblərə qısa geyimdə gedir, şəhvet doğuracaq, bayağı geyimlər geyinirlər. Bu, çox ciddi məsələdir. Universitet rəhbərləri də buna icazə verirlər. Həmin universitet rəhbərlərini qınayıram. Əlimdə imkan olsaydı, onları bir gün də vəzifədə saxlamazdım”.

Bunu Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədr müavini Tahir Kərimli pravda.az-a açıqlamasında deyib.

O əlavə edib: “Bilirsiniz ki, mən həmişə abır-həyanın qorunmasının tərəfdarı olmuşam. Təhsil müəssisəsi eyni zamanda təlim-tərbiyə yeridir. Belə tərbiyə vermək olarmı? Bəzən valideynlər barışırlar ki, hamı belədir, yaxud bəzilərinin heç xəbərləri olmur ki, uşaqları evdən çıxandan sonra gedib paltarlarını dəyişirlər”.

T.Kərimli daha sonra bunları deyib: “Hətta müsəlman olmayan xarici dövlətlərdə belə universitetlərin xüsusi geyimləri var, təhsildən yayındıran, insanı pis, şeytani yollara salan bu cür paltarlar geyinilməsinə icazə vermirlər. Bu qaydalar təkcə universitetlərdə yara-dılmamalıdır. Ən azından, Elm və Təhsil Nazirliyi direktiv göstəriş verməli, qərar qəbul etməlidir ki, şagirdlər, tələbələr məktəblərə və universitetlərə abır-həya gözlənilən paltar-da gəlsinlər. Görünür, artıq başqa üsul qalmır. Çünki televiziya və sosial şəbəkələrin maarifçiliyi təbliğ etmədiyi, əksinə, əxlaqsızlıq yaydığı bir dövrdə başqa yol yoxdur. Gərək, bu işə dövlət, hökumət özü əl qoysun”.

Qeyd edək ki, son dövrlər universitet tələbələrinin geyimləri tez-tez gündəmə gəlir. Bir müddət əvvəl qızların geyimi ilə bağlı aparıcı Elgiz Əkbər də tənqidi fikirlər səsləndirmişdi.

Bakı Dövlət Universitetinin mətbuat katibi Kəmalə Quliyeva “Yeni Müsavat”a dedi ki, universitetdə geyimlə bağlı hər hansı məhdudiyyət yoxdur: “BDU tələbələri həmişə səliqəli geyimləri ilə seçiliblər”.

İqtisad Universitetinin mətbuat katibi Elnarə Məmmədova dedi ki, tələbələrin geyiminə müdaxilə olunmur.

Azərbaycan Texniki Universitetinin mətbuat katibi Sevinc İskəndərova da dedi ki, bu təhsil ocağında geyim qadağası yoxdur: “Tələbələrə xüsusi “Dress code” tətbiq olunmur. O ki,

Tahir Kərimli rektorları hədələdi

Deputat: “Əlimdə imkan olsaydı, onları bir gün də vəzifədə saxlamazdım”; universitetlər geyimlə bağlı məhdudiyyət tətbiq edə bilərmə?

Çünki hər bir insanın davranışını formalaşdıran üç əsas amil var: mühit, aldığı informasiyalar və üstünlük verdiyi dəyərlər. Əgər gənclər tələbədirsə, onların həyatında təhsil aparıcı rol oynamalıdır. Qalan məsələlər tədris prosesindən kənardır. Ona görə də insanlar tədrisə, təhsilə yönəl-

qaldı millət vəkili Tahir Kərimlinin mətbuatda tələbələrin geyimi ilə bağlı mövqeyinə, göründüyü kimi, millət vəkili bu mövzuda ümumi fikir bildirib. Qeyd edim ki, AzTU-da Tahir Kərimlinin şikayət xarakterli açıqlamasında qeyd olunanlara uyğun geyimdə xanım tələbələr yoxdur. Belə hallarla qarşılaşmamışıq”.

Azərbaycan Dillər Universitetinin mətbuat katibi Cavid Zeynalli da bizimlə söhbətdə dedi ki, ADU-da geyimlə bağlı hər hansı qadağa yoxdur: “Başqa şərhimiz yoxdur”.

Təhsil eksperti Kamran Əsədov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a fikirlərini açıqladı. O dedi ki, ali məktəblərdə geyim normaları və konkret standartları yoxdur: “Orta məktəblərdə olduğu kimi, ali məktəblərdə ümumi geyim tələb edilməsi mümkün deyil. Yalnız bu xüsusi təyinatlı, hərbi təhsildə ola bilər. Buna baxmayaraq, tələbələr də çalışmalıdır ki, ətrafdakı insanlara, mühitə, tələbələrə pis təsir edən formada universitetə gəlməsin. Məsələn, çox çıpaq formada geyinib, dərstdə oturmaları. Əks halda uzun, qısa, şortiklə, saqqallı, saç uzun, ya da qısa universite-

tə gəlməsi hər kəsin şəxsi işidir. Çünki dərse norma-dan kənar geyinib gələn tələbənin fikri dərstdən yayın-dığı üçün digərlərinin də fikirlərinin yayılmasına zəmin yaratmış olur. Belə halda, universitet artıq elm ocağından daha çox bayağı bir yerə dönür. Əlbəttə, bu məsələdə ciddi olmaq lazımdır. Universitet tələbələri səliqəli geyinməli, normal geyim mədəniyyətini qoruma-lıdır”.

Ekspert əlavə edib ki, tələbə təhsil aldığı üçün universitetə təhsil haqqı ödəyir, heç bir halda onunla imzalanmış müqavilədə göstərilməyib ki, tələbə hansısa geyim formasında universitetə qəbul olunmalıdır: “Amma hər bir şəxs - tələbə, müəllim - geyimində məsuliyyət hiss etməlidir. Tələbənin tələbə, müəllimin müəllim geyimi olmalıdır. Əks halda, müəyyən problemlər yarana bilər. Bu baxımdan birdən-birə qadağalar qoymaq düzgün deyil. Əgər geyimlərlə bağlı tələbələr olacaqsın, ən azından yarım il öncədən universitetdə işlər aparılmalıdır. Yəni kəskin olaraq qərar qəbul etməyi doğru hesab etmirəm. Lakin tədris müəssisəsi üçün mühit vacibdir.

dirə bilən mühit önəmlidir. Bir-birləri ilə geyimlər üzərindən yarışmaq, dəblə ayaqlaşmaq və.s kimi amillər tələbələrin psixologiyasında mənfi rol oynayır və təhsil prosesinə birbaşa neqativ təsir edir. Bu baxımdan prinsip etibarilə, ali məktəblərdə təhsil mühitinin yaranmasını vacib hesab edirəm. Amma kəskin şəkildə qərarların qəbul edilməsinin əleyhinəyəm.

Hesab edirəm ki, “Müəllim və tələbələrin etik davranış” qaydaları hazırlanmalıdır. Orada müəllimlərin, tələbələrin geyimi, saqqal saxlanması, telefonla bağlı məsələlər əks olunmalıdır. Müəllim və tələbələr üçün xüsusi geyim olmasa da, bəzi tənzimləmələr olmalıdır.

Yeni qadağalar təhsilin inkişafı üçün, keyfiyyətinin yüksəldilməsi üçün və əsaslandırılmış olmalıdır.

Əgər bu məsələ ilə bağlı qanunda heç nə qeyd edilməyibsə, bu o demək deyil ki, universitetlər daxili qaydaları ilə məsələləri is-tədikləri kimi tənzimləyə bil-lər. Oksford Universiteti haqqında maraqlı bir yazı oxumuşdum. Orada qeyd olunurdu ki, universitetə kənardan baxanda tələbələrin əksəriyyətini oxşar

“Nazirliyə ssenari vermişdim, mənasını başa düşmədilər”

Milli Məclisin deputatı Sabir Rüstəmxanlı tariximiz, mədəniyyətimiz və bizim üçün unudulan bəzi yalançı konsepsiyalara yenidən baxmağın lazım olduğunu vurğulayıb.

Sabir Rüstəmxanlı parlamentin dekabrın 26-da keçirilən plenar iclasında çıxışı zamanı deyib ki, bu məsələlərə yalnız şifahi formada yox, ciddi addımlar atılmalı, bədii filmlər çəkil-məlidir. “Difai hərəkatı barədə filmin çəkilməsi üçün təxmi-nən 12 əvvəl Mədəniyyət Nazirliyinə ssenari vermişdim. Deyəsən, heç bunun mənasını da başa düşmədilər. Bilmə-dilər ki, Difai nədir, fədai nədir və bu kimi film kimə lazımdır”, - deputat vurğulayıb.

2024-cü ilin dövlət büdcəsi təsdiqləndi

2024-cü ilin dövlət büdcəsi təsdiqlənib. Bu, Prezident İlham Əliyevin tətbiqi barədə Fərman imzaladığı Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununda əksini tapıb.

Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsinin gəlirləri 34 173 000,0 min manat, xərcləri 36 763 000,0 min manat (o cümlədən, mərkəzləşdirilmiş gəlirləri 33 397 645,0 min manat, yerli gəlirləri 775 355,0 min manat, mərkəzləşdirilmiş xərcləri 35 978 197,0 min manat, yerli xərcləri 784 803,0 min manat) məbləğində təsdiq edilib.

“Çəmənzəminlinin nəşini gətirib Şuşada dəfn etməliyik”

“Yusif Vəzir Çəmənzəminlinin nəşini gətirib Şuşada dəfn etməliyik”. Bunu Milli Məclisin son iclasında parlamentin Mədəniyyət komitəsinin sədri Fazil Mustafa deyib. Deputat bildirib ki, bu il Yusif Vəzir Çəmənzəminlinin ölümünün 80 illiyidir:

“O, Nijni-Novqorod deyilən yerdə dəfn olunub, məzarının yeri təqribən bəllidir. Ona görə bizim hakimiyyət bu istiqamətdə ciddi addım atmalıdır, Rusiya ilə münasibətlərimiz normaldır, müstəqil dövlətdir. Buna görə onun nəşi gətirilib Şuşada dəfn olunmalıdır. Biz Qarabağa yalnız insan-ları deyil, müstəqilliyimiz uğrunda savaşıyan insanların ruh-larını da qaytarmalıyıq. Bununla bizim hökumət ciddi maraqlanmalı, onun nəşinin Azərbaycana qaytarılmasını təmin etməlidir”.

geyimdə görürsən. Hətta onların davranışı belə bir-birinə bənzəyir. Standart tələbə davranışı, imici, geyimi, çantaları var. Bizdə isə xaos vəziyyət hökm sürür. Saqqal saxlamaq, xoşagəlməz geyimlər geyinmək intizamsızlıq əlamətidir. Hesab edirəm ki, bizə tələbənin forması deyil, məzmunu lazımdır. Forma isə məzmunu çox cüzi, üs-

təlik uzun müddətdən sonra təsir edə bilər. Məsələn, biz özümüz də cəmiyyət ola-raq, formaca avropalıyıq, düşüncəmiz isə hələ də şərqli tənəkkürdür. Tələbələrin saqqal saxlaması, ge-yimi, davranışı kimi məsələ-lərdə optimal variantı tapmaq üçün sosioloji tədqiqat aparmaq vacibdir”.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Müsavat”

Dekabrın 19-dan etibarən Azərbaycanda növbədənənar prezident seçkisi ilə əlaqədar namizədlər - seçki hüququ olan vətəndaşlar, seçicilərin təşəbbüs qrupları, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları Azərbaycan Respublikası Prezidentliyinə namizədliyini irəli sürməyə başlayıblar. Seçki Məcəlləsinə əsasən, səsvermə gününə ən çoxu 50 və ən azı 30 gün qalmış saat 18.00-dək partiyaların, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi namizədin qeydə alınması üçün zəruri olan seçki sənədlərini Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etməlidir.

Namizədin qeydə alınması üçün zəruri olan seçki sənədlərinin Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilməsinə 2023-cü il dekabrın 19-dan başlanıb və bu müddət 2024-cü il yanvarın 8-i saat 18.00-dək olan dövrü əhatə edəcək. Həmin müddətə namizədliyin rəsmi qeydə alınması üçün lazım olan ən azı 40 min seçici imzası (60 seçki də irəsini əhatə etməklə) MSK-ya təqdim edilməlidir.

MSK seçkiyə görə bayram günləri də işləyəcək.

Vaxt az qalmasına baxmayaraq, namizədliyin irəli sürən şəxslərin sayı artmaqda davam edir. Namizədliyin irəli sürənlərin sayı 16-ya çatıb. İndiyə qədər keçirilən prezident seçkilərində namizədliyin irəli sürən şəxslərin sayı heç zaman bu qədər olmayıb. Bu isə seçkiyə bu dəfə daha ciddi marağın olduğunu göstəricisidir. Bəs, Prezident seçkisinə ciddi marağın səbəbi nə?

Prezident seçkisinə Böyük Azərbaycan Partiyasının namizədi Elşad Musayev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, əvvəlki prezident seçkisi ilə müqayisədə bu dəfə namizədliyini irəli sürənlərin sayının xeyli çox olması maraqlıdır: "Çox maraqlıdır ki, daha çox müstəqil namizədlərin sayı artır. Amma o da maraqlıdır ki, özünü əsas alternativ kimi göstərmək istəyən

müxalifətin radikal hissəsinin namizədləri yoxdur. Belə görünür ki, "müqəddəs yerlər" boş qalmır, ona görə də başqaları namizədliyini verir. Hazırda həm namizədlərin irəli sürülməsi, həm də imzatoqlama kampaniyası gedir. İmzatoqlama kampaniyası ağır işdir. Ona görə də düşünürəm ki, namizədliyini irəli sürən şəxslərin böyük hissəsi lazım olan sayda imza toplaya biləcək. Amma hər halda, seçkidə namizəd kimi iştirak etmək insanların hüquqlarıdır. İnsanların bu hüquqlarına qarşı çıxılmır. Onlar da bu hüqudan istifadə edirlər".

Müstəqil namizəd Yusif Bağırzadə bildirdi ki, namizədlərin sayının çox olması bir sıra faktorlarla bağlıdır: "Ən vacib faktor 2024-cü il seçkilərinin ilk dəfə olaraq ölkəmizin suverenliyi və ərazi bütövlüyü tam bərpa olunmuş şəraitdə, işğaldan azad edilmiş regionlar da daxil olmaqla, respublikamızın hər bir bölgəsində keçirilməsi ilə bağlıdır. Yeni başqa sözlə budəfəki seçkilər tək cəsi siyasi hadisə deyil, həm də tarixi bir hadisədir. İnsanlar bu tarixi hadisənin namizəd kimi iştirakçısı olmaq istəyə bilərlər.

İkinci faktor ən yeni tariximizdə müstəsna əhəmiyyətli ictimai-siyasi hadisəsi olan bu seçkilərin daha azad, daha ədalətli və şəffaf keçiriləcəyinə olan inamla bağlıdır.

Prezident seçkisinə ciddi marağın səbəbi nədir?

İndiyə qədər keçirilən Prezident seçkisinə yaşanmayan hal

Təbii ki, hər bir namizədin seçkidə iştirakla bağlı qərarı konkret nəyə əsaslanaraq verilməsi, namizəd olmaq arzusunda olanların çox olması heç də hər kəsin namizəd olaraq qeydə alınacağı demək deyil. Seçki yarışında namizədliyini irəli sürmüş hər kəs deyil, rəsmi qeydə alınmış namizədlər iştirak edir. Qarşıda isə ağır bir mərhələ-imza toplama mərhələsi var. İndi ən vacib olanı həmin mərhələni la-

mezədlərin sayının çox olması elə də təəccüblü görünməməlidir. Amma onu da qeyd edim ki, namizəd olmaq arzusunda olanların çox olması heç də hər kəsin namizəd olaraq qeydə alınacağı demək deyil. Seçki yarışında namizədliyini irəli sürmüş hər kəs deyil, rəsmi qeydə alınmış namizədlər iştirak edir. Qarşıda isə ağır bir mərhələ-imza toplama mərhələsi var. İndi ən vacib olanı həmin mərhələni la-

mezədlərin sayının çox olması elə də təəccüblü görünməməlidir. Amma onu da qeyd edim ki, namizəd olmaq arzusunda olanların çox olması heç də hər kəsin namizəd olaraq qeydə alınacağı demək deyil. Seçki yarışında namizədliyini irəli sürmüş hər kəs deyil, rəsmi qeydə alınmış namizədlər iştirak edir. Qarşıda isə ağır bir mərhələ-imza toplama mərhələsi var. İndi ən vacib olanı həmin mərhələni la-

Müstəqil namizəd Arzu-man Abdulkərimov da hesab edir ki, seçkidə namizədliyini irəli sürənlərin sayının çoxluğu seçkinin tarixi seçki olması və demokratik seçki mühitinin olması ilə bağlıdır: "7 fevral tarixi seçkidir. Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən bu

günə qədər keçirilən prezident seçkiləri ərazilərimizin bir hissəsinin işğal olunması səbəbindən bütün ərazilərimizdə keçirilmirdi. Torpaqlarımızın azad edilməsi, Qarabağda erməni separatizminin çökdürülməsi ilə bütün ərazilərimizdə dövlət suverenliyimiz bərpa edildi. Beləliklə, 7 fevral növbədənənar Prezident seçkisi ilk dəfə olaraq bütün ərazilərimizdə suverenliyimizin bərpa edilməsi şəraitində, keçirilmiş olacaq. Şəxsən mənim seçkidə namizədliyimi irəli sürməyim barədə qərarın qəbul edilməsində ölkəmizin bütün ərazisində suverenliyin bərpa edilməsi xüsusi rol oynadı. Mən tarixi seçkidə iştirak etmək qərarına gəldim. Belə bir tarixi prosesdə iştirak etməyin özü böyük şərəfdir, qürurvericidir. Hesab edirəm ki, seçkiyə bu qədər marağın olması seçki öncəsi demokratik mühitdən asılıdır. İnsanlar seçki mühitinin yaxşı olduğunu görür və seçkidə iştirak etmək istəyir".

Elbər SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Avropa İttifaqının şərtinə Bakının sərt reaksiyası

Bakı - Brüssel gərginliyi kimə sərfəlidir?

Avropa İttifaqı (Aİ) Azərbaycanda "jurnalistlərin və fəallların həbslərinin ciddi narahatlıq doğurduğunu qeyd edib, fundamental hüquqlardan istifadə etdiklərinə görə həbs edilənlərin azad edilməsinə, ifadə azadlığı və müstəqil jurnalistika üçün azad və sərbəst məkanın təmin edilməsinə çağırıb".

"Yeni Müsavat" bildirir ki, Aİ-nin xarici işlər üzrə baş sözcüsü Peter Stano "insan hüquqlarının, o cümlədən fundamental azadlıqlar və qanunun aliliyinin Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında münasibətlərin mühüm elementləri olduğunu" vurğulayıb. "Avropa İttifaqının (Aİ) Azərbaycanda jurnalistlərin və siyasi fəallların saxlanması ilə bağlı əsassız ittihamlarını qətiyyətlə rədd edirik". Bu fikir isə Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadənin Avropa İttifaqının Azərbaycan əleyhinə iddiaları ilə bağlı bəyanatına dair şərhində yer alıb. Bildirilib ki, nazirlik bu cür əsassız və qərəzli bəyanatları Azərbaycan məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinə müdaxilə cəhdləri kimi qiymətləndirir. İstintaqın gedişatına müdaxilə edilməsi qəbul edilməzdir və məhkəmə prosesinin işinə müdaxilə hüquqi dövlətin əsas prinsipi olan qanunun aliliyi prinsipinə ziddir.

"Təəssüf hissi ilə qeyd edirik ki, Avropa İttifaqının Ermənistanı insanlarnın fundamental hüquq və azadlıqlarının pozulması, siyasi təqiblər nəticəsində həbs edilmiş şəxslərin həbsxanalarda həyatlarını itirməsi hallarına, habelə siyasətçilər və onların ailə üzvlərinə qarşı təqiblərə biganə qalması ikili standartların bariz nümunəsidir. Ölkəmizə qarşı bu kimi əsassız bəyanatlarla çıxış etmək əvəzinə, qarşı tərəfin Aİ üzv dövlətlərində insan hüquqlarının pozulması hallarına diqqət yetirməsini tövsiyə edirik. Aİ tərəfi Fransada "sarı gödəkçələr" aksiyasında 12 nəfər üzvün öldürülməsi, Aİ strukturlarında rüşvətxorluq və korrupsiya hallarının yayılması, İslamofobiya və müsəlmanlara qarşı hücum faktlarını hələ də araşdırmayıb və adekvat münasibət bildirməyib. Qeyd edilənlər fonunda, Aİ-nin bu cür qərəzli və ədalətsiz bəyanatları Azərbaycanın daxili işlərinə müdaxilə kimi qiymətləndirilir. Bu əsassız iddialar Azərbaycan və Aİ əla-

Qurumun ölkədəki həbslərlə bağlı çağırışına XİN ağır təpki verdi, Aİ əməkdaşlıq şərtlərini açıqladı; Partiya sədri: "Seçki dövründə gərginliyi artırmaq istəyən qüvvələr var"

qələrinin inkişaf perspektivlərinə zərbə vurur", - deyə XİN-in bəyanatında vurğulanıb.

Göründüyü kimi, Avropa İttifaqının sadaladığı əməkdaşlığın mühüm elementləri (şərtləri) Bakıdan sərt təpki doğurub. Brüssel qərəzdə və ikili standartlarla siyasət yürütməkdə ittiham olunub, Aİ ilə əlaqələrin inkişaf perspektivlərinə zərbə kimi qiymətləndirilib. Bəs bu gərginlik necə nəticələnə bilər, münasibətlərin pozulması kimi sərfəlidir? Ümumiyyətlə, Brüssel-Bakı münasibətləri

son dövrlər çox kövrəkdir. Bir yandan iqtisadi əməkdaşlıq genişlənir, digər tərəfdən siyasi kontekstdə çağırışlar səslənir, o cümlədən Qarabağ erməniləri məsələsi ilə bağlı Mişel, Borrel statusunda avropalı siyasətçilərdən təhrif edilmiş bəyanatlar eşidilir. Bura Avropa Parlamentinin qərəzli qətiham olunub, Aİ ilə əlaqələrin inkişaf perspektivlərinə zərbə kimi qiymətləndirilib. Bəs bu gərginlik necə nəticələnə bilər, münasibətlərin pozulması kimi sərfəlidir? Ümumiyyətlə, Brüssel-Bakı münasibətləri

Sabiq deputat, prezidentliyə namizədliyi irəli sürən Qulamhüseyn Əlibəyli

"Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycan hökumətində həbslərlə bağlı qeyri-müəyyənlik var və Avropa Məhkəməsinə də bu faktlar dəfələrlə sübut olunub. Q.Əlibəylinin sözlərinə görə, əvvəllər xuliqanlıq, narkotik ittihamı verilib, son zamanlar çirkli pullar ittihamı verilir: "Açıqı, bunun da müəyyən əsası var. Yeni qeyri-leqal pul daşınması halları qeydə alınır. Amma həbslərsiz də bu məsələləri həll etmək olar. Bir neçə il əvvəl Prezidentin tövsiyyəsi oldu ki, həbs qətimkan tədbiri

olmadan işə baxıla bilər. Ancaq bizdə məhkəmələr bunu etmirlər". Q.Əlibəyli bildirdi ki, Aİ quruma üzvlük üçün də şərtlər dikte edir, lakin bəzi hallarda ölkələrin daxili işlərinə müdaxilə edilir. Bu mövzuda "Yeni Müsavat"a danışan **AMİP sədri Arzuşan Əlizadə qeyd etdi ki, Aİ-Azərbaycan münasibətlərində yaranmış situasiya arzuolunan mənzərə deyil. Partiya sədri vurğuladı ki, bu münasibətlərin normalaşması lazımdır.** "Bəzən Avropa İttifaqından gələn yanlış mesajlar, bəzən ikili standartlarla yanaşma nəticədə əlaqələrə mənfi təsir edir. Xarici İşlər Nazirliyi haqlı olaraq bildirir ki, bu çağırışlar ölkənin daxili işlərinə qarışmaq, istintaqın gedişinə müdaxilədir. Amma biz müşahidə edirik ki, seçki dövründə gərginliyi artırmaq istəyən qüvvələr var. Məqsəd Azərbaycanın uğurlarına kölgə salmaqdır. Onların əlindən bu fürsətləri almağa ehtiyac var. Fikrimcə, həbs edilən jurnalistlərin və fəallların barəsində qərar ev dustaqlığı ilə əvəzlənə bilər ki, müəyyən dərəcədə gərginliyin azalmasına səbəb olsun", - deyə **A.Əlizadə bildirdi. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan hakimiyyəti seçki dövrünü, həbs edilənlərin ictimai təhlükə yaratmadığını nəzərə alaraq, onları ev dustaqlığına buraxa bilər:** "Bununla da təzyiqlərin aradan qalxmasına nail, məkrli siyasət yürüdənlərin planlarını isə önlemiş olarıq".

Emil SALAMOĞLU "Yeni Müsavat"

İran və Azərbaycan baş prokurorları Mohammad Kazem Movahedi-Azad və Kamran Əliyev arasında onlayn görüş olub. Görüşdə son razılaşmalar, ikitərəfli hüquqi və məhkəmə əməkdaşlıqları, o cümlədən iki ölkənin Baş prokurorluqları arasında əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu ətrafında müzakirə və fikir mübadiləsi aparılıb. İranın Azərbaycandakı səfirliyinin məlumatına görə, söhbət zamanı tərəflər Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə hücumla bağlı faciəvi hadisəni və onu törədən şəxsə bağlı İran məhkəmə sisteminin təqib prosesini nəzərdən keçiriblər.

“Bu kontekstdə formal maneələr aradan qaldırıldıqdan və iş yekunlaşdıqdan sonra məhkəmənin vaxtının müəyyən ediləcəyi və yaxın vaxtlarda keçiriləcəyi açıqlanıb”, səfirlik qeyd edib. Məlumatda həmçinin bildirilir ki, görüşdə iki qonşu dövlətin münasibətlərini “dostluq və qardaşlıq münasibətləri adlandıran tərəflər” ikitərəfli münasibətlərdə yeni səhifənin başladığını vurğulayıb. İran baş prokuroru Azərbaycan baş prokuroru Kamran Əliyevi İrana səfərə dəvət edib.

Bu il sentyabrın 14-də İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin baş prokurorlarının Bakıda keçirilən 4-cü iclası çərçivəsində iki ölkənin baş prokurorları arasında görüş keçirilib. Görüşdə iki ölkə arasında hüquqi əməkdaşlıq, o cümlədən ekstradisiya, məhkumların verilməsi, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi, ekoloji hüquqpozmalara və digər maraq kəsb edən mövzular müzakirə edilib. Həmçinin İranda məhkum edilən Azərbaycan vətəndaşı Fərid Səfərlinin barəsində cinayət işi müzakirə olunub. Bundan əvvəl isə Azərbaycan baş prokuroru İrana səfəri zamanı bu ölkədə gizlənən Azərbaycanda dövlətə xəyanətdə günahlandırılan şəxslərin təhvil verilməsi məsələlərini qaldırıb.

Xatırladaq ki, danışıqlardan sonra İranda Azərbaycan səfirliyinə hücum sahəsində istintaqda bir yenilik olması ilə

bağlı hər hansı məlumat yayılmayıb. Rəsmi Bakı Tehrandakı səfirliyinə silahlı basqını terror kimi qiymətləndirib. İran istintaq orqanı isə silahlı basqının şəxsi zəmində olduğunu bildirib. İranda həbsdə olan Fərid Səfərlinin apelyasiya şikayəti də təmin edilməyib. Həmçinin Azərbaycanın dövlətə xəyanətdə günahlandırıldığı Azərbaycan vətəndaşlarının təhvil verilməsi ilə bağlı bir xəbər yoxdur. “Ən qısa zamanda Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinin fəaliyyətinin bərpasına şahid olacağıq”. Bunu isə **İranın Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) sözçüsü Naser Kənanı** bildirib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan səfirliyinin fəaliyyətinin bərpası üçün tərəflər yol xəritəsi müəyyən edib. “Azərbaycanın İranda səfirliyinə hücumla bağlı məhkəmə yaxın tarixdə keçiriləcək”. **Tehran vilayətinin Ədliyyə üzrə Baş İdarəsinin rəisi Əli Əl-Qasi Mehr Ali Ədliyyə Şurasının iclasında** Azərbaycan Respublikasının Tehrandakı səfirliyinə hücumla bağlı cinayət işindəki nöqsan və maneələrin aradan qaldırıldığını bildirib. O qeyd edib ki, sözügedən cinayət işi üzrə məhkəmə iclası yaxın tarixdə keçiriləcək.

Təhlükəsizlik eksperti Alp Arslan İmamqulunun “Yeni Müsavat”a bildirdiyinə görə, hər iki proses - səfirlik işi üzrə məhkəmənin yubanması, tələb olunan şəxslərin verilməsi göz qabağındadır. Onun

İran Azərbaycandan qaçan xainləri geri qaytarmır

Dövlətə xəyanətdə günahlandırılan həmin şəxslər Tehrandakı himayə olunurlar, səfirliyimizə hücum işinin məhkəməsi yaxında başlaya bilər - siyasi və təhlükəsizlik ekspertləri danışır

fikrincə, bu məsələlər İran-Azərbaycan münasibətləri çərçivəsində dəyərləndirilsə, diplomatik əlaqələrdə gərginlik yoxdur: “Azərbaycanın təhlükəsizliyi ilə bağlı bu şəxslər tələb olunursa, amma o adamlar bir dövlət tərəfindən himayə olunursa, deməli, əlaqələr xoş istiqamətdə getmir. Tehran əlaqələri yaxşılaşdırmaq istiqamətində cəhd etmiş kimi görünür, lakin həmin şəxslər İranda özlərinə himayə tapa biliblərsə, bu, təhlükəli

haldır. Çünki Türkiyədə, Rusiyada, Ukraynada gizlənən, axtarıbda olan cinayətkarlar tutularaq Azərbaycana təhvil verilib. Rəsmi Tehran isə həmin şəxsləri vermir. Ona görə Azərbaycan İrana qarşı diplomatik addımlar atmalıdır”. Ekspertin sözlərinə görə, səfirliyə qarşı terror cinayət xarakteri daşıyır: “Azərbaycan da istintaq prosesində iştirak etməli idi. İranın istintaqı tək tərəfli aparması müəmmaldır. Bütün hallarda məhkəmə pro-

sesi bu qədər yubanmamalı idi. Burada da İranın Azərbaycana qarşı ikili standartlarla yanaşması görünməkdədir”.

Siyasi şərhçi Ramiyə Məmmədova hesab edir ki, İran tələb olunan şəxsləri qorumaqla onlardan alət kimi istifadə edir: “Bu şəxslər agentura şəbəkəsidir. Əgər İran onları bizə təhvil versə, həmin cəsus şəbəkəsinin üzdə görünməyən üzvlərində bir etimadsızlıq yaranacaq. Onlar Tehran rejiminə güvənməyəcəklər,

eyni aqibəti yaşayacaqlarından qorxacaqlar. Bu kontekstdə İranın addımlarını dəyərləndirmək olar. Ümumiyyətlə, cənub qonşumuzda olan rejim heç zaman səmimi olmayıb. Bu gün də verilən açıqlamalar münasibətləri yoluna qoymaq, gərginliyi azaltmaq məqsədi güdür, İranda hakimin bizə baxışı isə dəyişməyib”. Ekspert bununla belə hesab edir ki, Azərbaycan bu məsələni tez-tez gündəmə gətirməli, Tehranın yadına salmalı, diplomatik təzyiqi gücləndirməlidir: “Eyni zamanda, İranda səfirliyimizlə bağlı məhkəmə prosesində Azərbaycan vəkili iştirak etməlidir. Bu məsələyə İran dövləti tək baxa bilməz. Onun obyektivliyinə onsuz da şübhə var. Üstəlik, hadisə İranda olsa belə, səfirliyin ərazisi Azərbaycan ərazisi sayılır. Bu baxımdan Bakıdan vəkili gətirməli, məhkəmə istintaqında iştirak etməlidirlər. Ancaq bu işin əsl mahiyyətinin üstü açılmayacaq, sifarişçilər üzə çıxarılmayacaq”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

“Özümü Azərbaycan vətəndaşı sayıram”

Araik Arutyunyan niyə azərbaycanca danışa bilmir

“Araik Arutyunyan görüş zamanı qeyd edib ki, o özünü Azərbaycan vətəndaşı sayır. Azərbaycan dilində minə qədər söz başa düşsə də, erməni-dilli məktəbdə təhsil aldığından azərbaycanca danışa bilmir”.

Bunu işgəncələrə qarşı Azərbaycan Komitəsinin sədr müavini Elçin Şirinov Teleqraf.com-a bildirib.

Qeyd olunub ki, komitənin sədri Tural Hüseynov, sədr müavini Elçin Şirinov və Hüquq şöbəsinin müdiri Rövşən Məmmədov Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin İstintaq Baş İdarəsində saxlanılan qondarma rejimin “rəhbər”ləri Arayik Arutyunyan, Ruben Vardanyan, David Manukyan və Lyova Mnatsakanyana baş çəkiblər.

Elçin Şirinovun sözlərinə görə, saxlanılan şəxslər mövcud şəraitdən razı olduqlarını bildiriblər.

“Saxlanılan şəxslər onlar üçün vaxtaşırı gəzintinin təşkil olunduğunu, hər həftə ailə üzvləri ilə telefonla danışmaq üçün şərait yaradıldığını bildi-

riblər. Adları qeyd olunan şəxslər onlara heç bir ayrışdırıcı edilmədiyini etiraf ediblər. Onlara, eyni zamanda, ailə üzvlərinin istəyi ilə vəkil də təyin olunub.

Xatırladaq ki, Qarabağda millətçi “Daşnaksütyun” partiyasının lideri, separatçıların keçmiş qondarma “parlament sədri” David İshxanyan, separatçıların keçmiş “prezidenti” Araik Arutyunyan, Ruben Vardanyan, Davit Manukyan, Qarabağdakı keçmiş qondarma rejimin “xarici işlər naziri” David Babayan, Bako Saakyan, Lyova Mnatsakanyan, Arkadi Qukasyan Dövlət Təh-

lükəsizlik Xidməti tərəfindən saxlanılaraq, Bakıya gətiriliblər.

Saxlanılan bu şəxslərə Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin bir çox maddələri üzrə ittiham elan olunub. İttihamda göstərilən maddələr Azərbaycan Cinayət Məcəlləsində ağır və xüsusilə ağır cinayətlər kateqoriyasına aid olan maddələrdir.

Burada da ən aşağı azadlıqdan məhrumetmə cəzası 9 ildir. Ən yuxarı hədd olaraq isə həmin cinayətkarlar ömürlük azadlıqdan məhrumetmə cəzasına qədər məhkum oluna bilərlər.

Onlar qanunsuz silahlı birləşmələrin yaradılması, terror aktlarının maliyyələşdirilməsi, terror aktları törətmək, hakimiyyəti əl keçirmək, qanunsuz olaraq sərhədi keçmək, insanlıq və bəşəriyyət əleyhinə olan etnik təmizləmə cinayətlərində ittiham olunurlar.

Araik Arutyunyan 44 günlük müharibə dövründə müsahibəsində Gəncənin bombalanmasına şəxsən əmr verdiyini bildirib. Burada da müharibə cinayəti, mülki hədəf və dinc vətəndaşların məhv edilməsi məsələsi var. Bu da beynəlxalq cinayətlər kateqoriyasına aid cinayətlərdir. Bunlar da şübhəsiz ki, ağır və xüsusilə ağır cinayətlərdir və ona görə uzun müddətə azadlıqdan məhrumetmə cəzası nəzərdə tutulur.

Həbs edilmiş cinayətkarların Ermənistanda cəza çəkəməsi mümkün deyil.

Cinayət əməllərini Azərbaycan ərazisində törədiblər. Faktiki olaraq 1988-ə ilə qədər hamısı Azərbaycan vətəndaşı olub. Sonradan özlərinə qondarma respublika yaradıblar.

Nə Ermənistanın, nə də digər bir ölkənin vətəndaşı olublar. Formal olaraq yenə də Azərbaycan vətəndaşı sayılırlar. Ölkə qanunvericiliyinə əsasən, Azərbaycan vətəndaşının digər ölkəyə təhvil verilməsi qadağandır. Ermənistan və ya digər bir ölkə onları təhvil almaq istəyində olsa belə hökumət bunu təmin etməyəcək. Ekspertlər istisna etmir ki, separatçıların azadlığı ancaq siyasi danışıqlarla mümkün ola bilər.

Müəyyən ərazilərin Azərbaycanın nəzarətinə verilməsi, Zəngəzur dəhlizinin açılması, Naxçıvandakı blokadanın götürülməsi şərtlə belə bir hal baş verə bilər. Beynəlxalq təşkilatların rəyini nəzərə alaraq, onların Azərbaycana dəstəyi əvəzinə həbs edilən bəzi separatçılar mühakimə olunduqdan sonra əfv edilə bilər. Onlar artıq heç bir siyasi rol oynamır, bundan sonra heç kimə də lazım deyillər.

□ **“Yeni Müsavat”**

Qarabağda mülki obyekt silah anbarı çıxdı

Ermənilərin Qarabağda silah anbarı kimi istifadə etdiyi növbəti mülki obyekt aşkarlanıb. Qarabağ bölgəsinin Ortakənd yaşayış məntəqəsində yerləşən və vaxtilə ermənilər tərəfindən silah-sursat anbarı kimi istifadə olunmuş mülki təyinatlı obyektdə baxış keçirilən zaman içərisində xeyli sayda müxtəlif növ mina, kустar üsulla hazırlanmış əldəqayırma partlayıcı qurğu və çoxlu sayda digər döyüş sursatları aşkar edilib.

Bu barədə Pravda az-a Azərbaycan Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Həmin mina və əldəqayırma partlayıcı qurğular Azərbaycan Ordusunun mühəndis-istehkam bölmələri tərəfindən müsadirə edilib.

Qərbi Azərbaycan İcması bəyanat yaydı

“Cənubi Qafqaz bölgəsində uzunmüddətli sülh və sabitliyin bərqərar olması...”

Milli Məclisin dekabrın 26-da keçirilən iclasında “Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisində təmsil olunan Qərbi Azərbaycan İcması nümayəndələrinin Bəyanatı” müzakirəyə çıxarılıb

Bəyanatı Qərbi Azərbaycan İcmasının sədri, deputat Əziz Ələkbərli oxuyub.

Sənəddə deyilir:

“Azərbaycanlılar indiki Ermənistan Respublikası ərazisində əsrlər boyu yaşamışlar. Tarixi sənədlər və xəritələr orada yaşayan əhəlinin əksəriyyətinin azərbaycanlılardan ibarət olduğunu, həmin coğrafiyada formalaşmış toponimlərin mütləq çoxluğunun xalqımıza mənsub olduğunu sübut edir.

Təəssüf ki, 200 ilə yaxın dövrdə, xüsusən 1905-1906, 1918-1921, 1948-1953 və 1987-1991-ci illərdə mərhələ-mərhələ həyata keçirilən etnik təmizləmə nəticəsində Ermənistanda bir nəfər də azərbaycanlı qalmayıb.

Ermənistan ərazisinin azərbaycanlılardan təmizlənməsi başa çatdırıldıqdan sonra 1988-1993-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq miqyasda tanınan ərazisinin 20 faizi işğal edilib.

30 ilə yaxın dövrdə beynəlxalq birliyin vasitəçiliyi ilə aparılan sülh danışıqları beynəlxalq hüquq normalarına və prinsiplərinə uyğun olaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpasını təmin etməyib.

2020-ci ilin payızında 44 günlük Vətən Müharibəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Silahlı Qüvvələrimizin əldə etdiyi Zəfər nəticəsində dövlətimizin ərazi bütövlüyü və tarixi ədalət bərpa olunub.

İşğalın ağır nəticələrinə baxmayaraq, məhz Azərbaycan Respublikası Cənubi Qafqaz bölgəsində uzunmüddətli sülh və sabitliyin bərqərar olması, beynəlxalq hüququn beş prinsipi, o cümlədən dövlətlərin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tanınması əsasında Ermənistanla münasibətlərin normalaşdırılması təşəbbüsü ilə çıxış edib. Təəssüf ki, Ermənistanın son 3 il ərzində törətdiyi hərbi-siyasi təxribatlar sülh danışıqlarına mane olub və bu ilin sentyabr ayında lokal xarakterli antiterror tədbirlərini qaçılmaz edib.

Azərbaycan Respublikasının suverenliyi onun bütün ərazisində bərqərar edildikdən sonra Ermənistanla sülh sazişinin bağlanması üçün artıq heç bir maneə qalmamışdır. Bu il dekabrın 7-də Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının və Ermənistan Respublikası baş naziri Aparatının qəbul etdikləri birgə bəyanat iki dövlət arasında etimad yaradılması yolunda mühüm irəliləyiş olub.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisində təmsil olunan Qərbi Azərbaycan İcması nümayəndələri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin regionda möhkəm sülh və sabitlik yaradılması və əməkdaşlıq əlaqələri qurulması istiqamətində təşəbbüs və səylərini qətiyyətlə dəstəkləyirlər. İcma nümayəndələri hesab edirlər ki, qərbi azərbaycanlıların indiki Ermənistan ərazisindəki ata-baba yurdlarına qayıtması hüququnun tanınması Azərbaycanla Ermənistan arasında etimad quruculuğunun mühüm vasitələrindən biridir. Bu, iki dövlət arasında real barışıqın əldə edilməsinə və regionda birgəyaşayış mühitinin yaradılmasına yönələn önəmli addım olacaqdır.”

“Sülh müqaviləsi hər şeyin 100 faiz həlli demək deyil”. Bunu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov AzTV-yə müsahibəsində bildirib. Onun sözlərinə görə, sülh müqaviləsi ilə bağlı bütün əhəmiyyətli təşəbbüslərin müəllifi məhz Azərbaycandır.

“Proses bir tərəfin istəyindən, arzusundan asılı deyil. Burada hər iki tərəfin müvafiq addımlar atması önəmlidir. Azərbaycanın suverenliyi tam bərpa olunduqdan sonra biz Ermənistan siyasi rəhbərliyi tərəfindən səslənən ismarışları diqqətlə izləyirik. Müəyyən pozitiv ismarışları da eşidirik. Ancaq pozitiv sözlərin və ismarışların verilməsi önəmli olsa da, onların real işlərə transformasiya edilməsi daha önəmli məqamdır”.

Nazir bildirib ki, rəsmi Bakı cari ilin noyabr ayının sonunda İrəvandan sülh müqaviləsi üzrə növbəti təkliflər paketini alıb: “Bir ay ərzində tərəfimizdən işlənmiş təkliflər paketi Ermənistanla təqdim olunub. Proses davam edir. Düşünürəm ki, 2024-cü ildə görüşlər keçiriləcək. Biz bu məsələyə real və nikbin baxırıq. Eyni zamanda biz sülh müqaviləsi barədə danışarkən başa düşməliyik ki, bu, hər şeyin 100 faiz həlli demək deyil. Bu, ölkələr arasında münasibətlərin inkişaf etdirilməsinin əsasını qoya bilər.

Bir günün içərisində Azərbaycan-Ermənistan münasibətləri, Azərbaycan-Gürcüstan münasibətləri səviyyəsinə qədər yüksəlməz. Ancaq ən azından normal qonşuluq münasibətlərinin əsasının qoyulması və iki ölkə arasında açıq münasibətlərin həllinin prinsiplərini müəyyənləşdirən bir saziş ola bilər və olmalıdır”.

Qeyd edək ki, dövlət başçısı bu ayın əvvəlində ADA-da keçirilən beynəlxalq konfransda deyib ki, sülh sazişi 20-dən az maddədən ibarət maksimum altı-yeddi səhifəlik sənəddir.

İrəvan ən yüksək səviyyədə sülh danışıqlarının davamına və sülh sazişinin imzalanmasına hazır olduğunu bəyan etsə də, onun erməni cəmiyyətinin üç il əvvəlki altı həftəlik müharibədə, üç ay əvvəlki birsutkalıq antiterror tədbirində məğlubiyyəti tam həzm etməkdə çətinlik çəkdiyini görünür. Ermənistandakı siyasi-filoloji revansist kəsimlə yanaşı, Paşinyan komandasının bezi üzvlərinin də leksikonunda son vaxtlar müharibə ritorikası notlarının nəzərə çarpması, məhz “çətin həzm” fəsadları kimi izah oluna bilər. Bakı ilə sülhə yaxınlaşmasından danışan İrəvan arxada cəhbəxanasını böyütməklə məşğuldur. Əgər Ermənistan, doğrudan da, üçüncü Qarabağ savaşına hazırlarsa və onun məqsədi “artsax”ı diriltməkdirsə, bu sevdadan vaz keçməlidir. Çünki onun sülhü seçməkdən savayı şansı yoxdur və düşüdükdən qurtuluşu da yalnız qonşusu ilə sülhə gəlməkdir. O səbəbdən də nazi-

Sülh sazişindən sonra müharibəyə hazırlaşmalı - nazirin anonsu

Ceyhun Bayramov niyə “sülh müqaviləsi hər şeyin 100 faiz həlli demək deyil” rəyini cəmiyyətə ötürdü?; 20-dən az maddədən ibarət maksimum altı-yeddi səhifəlik sənəd iki ölkə arasında o zaman təməlli sülhü gətirə bilər ki...

rin sülh sazişindən sonra müharibə riskinin qaldığını deməsi anlaşılandır.

Deputat Azər Badamov Azərbaycanın sülh sənədini yenidən əks tərəfə təqdim etdiyini söylədi: “Sülh müqaviləsinin müzakirəsi də tərəflər hazır variantları bir-birinə ötürməklə düzəlişlər edərək müzakirə edilir. Hal-hazırda Azərbaycan sülh sənədini yenidən Ermənistanla ötürüb. Amma Ermənistan da öz növbəsində sənədə baxılmasına aylar sərf etməməli və qısa zaman kəsiyində baxılıb qarşı tərəfə qaytarmalıdır. Belə olan halda daha müsbət nəticələrə nail olmaq olar. Ermənistan ifadə etdiyi pozitiv sözləri işdə də göstərməlidir. Amma təəssüf ki, Ermənistan sözdə sülhdən danışır, əməldə isə yenidən silahlanmaya üstünlük verir. Hətta son vaxtlar Ermənistanda yenidən revansizmə hazırlaşmaqdan danışanlar da çoxalıb. Ermənistanın bu hərəkətləri vəziyyəti gərginləşdirir və ölkələrarası münasibətlərin formalaşmasına mane olur. Əgər Ermənistan revansizmi canlandıraraq yenidən “artsax” uğrunda əməliyyatlarla başlanmasına qərar verərsə, bu onların ən böyük faciəsi olacaqdır. Çünki üç il əvvəl 44 gündə və üç ay əvvəl 23 saatda Azərbaycanın gücünü görüblər. İndiki mərhələdə Ermənistan yenidən silahlanmanın əvəzinə yaşadıqları uğursuzluqlardan nəticə çıxarmalıdır. Təbii ki, sülh müqaviləsi tez bir zamanda imzalanarsa regional əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar açılacaq. Amma Azərbaycan-Ermənistan münasibətləri qısa zamanda Azərbaycan Gürcüstan münasibətləri səviyyəsinə gələ bilməz. Bu-

nun üçün Ermənistan müəyyən zaman ərzində öz hərəkətləri ilə təhlükəsiz qonşu olduğunu sübut etməlidir. Məhz ondan sonra Ermənistanla qonşuluq münasibətləri geniş spektrdə inkişafa istiqamətlənə bilər. Ermənistan birdəfəlik başa düşməlidir ki, Azərbaycanla sülh müqaviləsinin imzalanması və qonşuluq münasibətlərinin formalaşdırılması onun gələcəyini ancaq tərəqqiyə apara bilər. Əks halda yenə də təcrid olunmuş vəziyyətdə qalacaqlar və ölkəsi də beynəlxalq güclərin plasdarmasına çevriləcəkdir”.

Hərbi ekspert Səxavət Məmməd burada Azərbaycan daxil önəmli ölkələri gələnlə il gözləyən vacib seçkiləri önə çəkdi: “Gözlənilməli ki, 2023-cü ildə Azərbaycan-Ermənistan arasında sülh müqaviləsi imzalanmadı. Tərəflər hər nə qədər sülhdən çox danışıqlar da, nəticəyə gətirəcək heç nə görmürük. Ermənistan 2020-ci il 10 noyabr tarixindən bu günə qədər vaxt qazanmaq üçün çabalayıb və özünə tərəfdaşlar axtarıb. Bu müddətdə Ermənistan Avropa İttifaqını, xüsusilə Fransanı Azərbaycana qarşı qoya bildi və arsenalını gücləndirməklə məşğuldur. İlk başda alınan silahların müdafiə xarakterli olduğunu bilir-dik. Məsələ ondadır ki, Ermənistan artıq hücum silahları da sifariş edir. Qısa mənzilli ballistik raket belə almağa yaxındır. Dolayısı ilə Ermənistan sülhdən daha çox təhlükəsizliyini, bəlkə də yeni müharibəni düşünür. Nəzərə almaq lazımdır ki, Ermənistanla Azərbaycan arasındakı müharibə Azərbaycan ərazisində baş verib. Ona görə də, sülh müqaviləsi o qədər də önəm

kəsb etmir. Azərbaycan tərəfi də bu məsələdəki ısrarçılığın-dan vaz keçməlidir. Ermənistan yalnız kapitulyasiyaya gedə bilər. Bunun üçün də Azərbaycan tərəfi Qazaxın 7 kəndini və Naxçıvanın Kərki anklavını hərbi yolla işğaldan azad etməlidir. Ermənistan Türkiyə ilə də münasibətləri düzəltmək niyyətində olduğunu deyir, ancaq konstitusiyasını dəyişdirməklə bağlı heç bir addım atmır. İstər Azərbaycana, istərsə də Türkiyəyə Ermənistanın torpaq iddiası konstitusiyalarında qeyd olunub. Ola bilsin ki, Azərbaycan tərəfi regionda sülhün olmasını istəyir. Ona görə bu qədər ısrar edir. Ancaq nəzərə almaq lazımdır ki, bu regionda müharibəni də, sülhü də region ölkələri yox, regionda maraqları olan ölkələr həll edir. Hesab edirəm ki, rəsmi Moskva belə sülhün olmasını istəmir. Heç digər tərəflər də. Sülh istəyən bütün tərəflər öz maraqlarının təmin olunduğu sülhü istəyir. 2024-cü ildə önəmli ölkələrdə prezident seçkiləri keçiriləcək. Azərbaycan və Rusiya vaxt baxımından öndədir. Əgər 2024-cü ildə sülh müqaviləsi imzalanacaqsa, bu ABŞ-dakı seçkilər ərəfəsində ola bilər. Bu isə Moskvanın diktəsi ilə baş tuta bilər. Necə ki, 44 günlük müharibə ABŞ-dakı seçkilər ərəfəsində başlanmışdı. Regionda gərginliyin azalacağı gözlənilmir. Hesab edirəm ki, sülh imzalanarsa belə, müharibəyə hazırlaşmaqda fayda var. Dünyada baş verənlər onu göstərir ki, Ermənistanla yox, dövlətin təhlükəsizliyi üçün müharibəyə hazır olmaq lazımdır”.

□ **Cavanşir ABBASLI**
“Yeni Müsavat”

“Bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikasında ən aktual sahələrdən biri tikintidir. Bu günə qədər mövcud olan tikintilərin keyfiyyəti qaneedici olmadığına görə müvəqqəti olaraq bu sahədə işlər dayandırılıb”. Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli mətbuata müsahibəsində belə deyib.

F.Nəcəflinin sözlərinə görə, 2023-cü ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Naxçıvanın sosial-iqtisadi inkişafına dair müvafiq Dövlət Proqramını təsdiq edib: “Bu proqram çərçivəsində 2023-cü ilin son 4 ayı ərzində icra olunması nəzərdə tutulan layihələrin hamısı tenderlər vasitəsilə həyata keçirilməyə başlayıb. Layihələrin tətbiqi, əsaslandırılması üzərində iş gedir. Artıq 2024-cü ilin mart-aprel aylarından başlayaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasında tikinti işlərinə geniş vüsət veriləcək və olduqca böyük infrastruktur layihələri icra olunacaq”.

Prezidentin səlahiyyətli nümayəndəsi başa salmaqda olan ili ümumilikdə müsbət qiymətləndirib: “Həyata keçirilən islahatlar nəticəsində Naxçıvanda həm iş adamları, həm ümumi əhali üçün rahat, sərbəst mühit formalaşdırılıb. İnsanlar hər bir sahədə sərbəst düşüncə, sərbəst hərəkət edə bilirlər. Mən keçən illərin təhlilini aparmaq fikrində deyiləm. Amma, ümumilikdə bütün qərarlar artıq kollegial əsaslarla qəbul olunur.

Naxçıvan şəhəri və ümumilikdə, Naxçıvan Muxtar Respublikası 2023-cü ildə 40-dan çox tədbirə ev sahibliyi etdi. Prezidentin müvafiq sərəncamı ilə 2023-cü ilin “Heydər Əliyev ili” elan olunmasına uyğun olaraq həm də bu istiqamətdə tədbirlər keçirildi.

Bu il Naxçıvan həm də çox maraqlı, olduqca əhəmiyyətli bir görüşə ev sahibliyi etdi. Naxçıvanda Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin görüşü keçirildi, eləcə də ayrı-ayrı nazirlərin iştirakı ilə hökumətlərarası görüşlər oldu. Bu da hər iki dövlətin gələcək

Vasif Talibovu bitirəcək araşdırma

Naxçıvanda bütün tikintilər bu səbəbdən dayandırılıb; **Prezidentin səlahiyyətli nümayəndəsi:** “Bu günə qədər mövcud olan tikintilərin keyfiyyəti qaneedici olmayıb”; bütün Muxtar Respublikanı əhatə edən araşdırma sabiq Ali Məclis sədrinə Yeni ildə yaxşı perspektiv vəd etmir

perspektivlərini müəyyənləşdirmək naminə növbəti bir mərhələnin başlanğıcı kimi çox əhəmiyyətli idi. Ümumilikdə, 2023-cü il təkcə Naxçıvan Muxtar Respublikası üçün deyil, Azərbaycan üçün kifayət qədər yaddaqalan, şanlı bir tarix oldu. Çünki biz bu il Azərbaycan Respublikasının bütün ərazilərində öz suverenliyimizi bərpa etmişik. Haqlı olaraq qürurla, fəxrle bunu həmişə yadda saxlamalıyıq.

Fuad Nəcəfli Prezident Naxçıvanda səfərdə olarkən dediyi fikri yada salıb: “Prezident dedi ki, Naxçıvanın qazı, nefti olmasa da, günəşi var”. Buna uyğun olaraq da Naxçıvanın “yaşıl enerji” sahəsində aparıcı qüvvə olması hədəflənir. Naxçıvanda günəşli günlərin sayı olduqca çoxdur, ərazilərimizdə külək resursları var. Ümumilikdə, “yaşıl enerji”yə keçidlə bağlı layihələr artıq işlənilib. Aparıcı şirkətlərlə ilkin memorandumlar bağlanılıb. Hazırda layihələrin icrası ilə bağlı işçi la-

zihələr hazırlanır. 2024-cü ilin ikinci yarısında bu layihələrin icrasının şahidi olacağıq”.

Qeyd edək ki, tikintilərin dayandırılması bir sıra sahələrə təsir edib. Məsələn, Babək rayonunda qum və çınqıl karxanaları öz fəaliyyətlərini dayandırıb. Buna səbəb Naxçıvanın Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin qum-çınqılın çıxarılmasına və daşınmasına qoyduğu qadağa olduğu bildirilir. Rayonda fəaliyyət göstərən kərpic sexlərinin də fəaliyyətinin dayandırılması haqda mediada xəbərlər vardı. Tikintilərin dayandırılması ilə bağlı yaranan problemə aydınlıq gətirmək üçün bir qrup jurnalist bu ayın ortasında Naxçıvanda olub, vəziyyətlə yerində tanış olub.

Aydın olub ki, bir çox obyektlərin, o cümlədən, Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektorluq binası, Naxçıvan Texnologiyalar Parkı, Duz İstehsalı Zavodu və digər obyektlər nəzərdə tutulan vaxtda və keyfiyyətdə inşa olunaraq sifarişçi qurumlara

təhvil verilməyib. Həmçinin bəzi istismara verilən obyektlərdə, o cümlədən 14 nömrəli məktəbdə, Hərbi Hospitalda sonradan ciddi problemlər yaranıb. Naxçıvan şəhərinin ən böyük təhsil müəssisələrindən olan 14 nömrəli tam orta məktəbin binası 2007-ci ildə tikilib təhvil verilib. Lakin üzərindən bir müddət keçəndən sonra məktəb binasında problemlərin olması üzə çıxıb. Məktəb rəhbərliyinin sözlərinə görə, dərslər zamanı şagirdlər silikəlmə hiss ediblər. Daha sonra valideynlərin tələbi üzrə binada yoxlama aparılıb və tikinti zamanı normaların ciddi şəkildə pozulduğu aydınlaşıb. Hazırda tikintisi dayandırılan obyektlərdən biri də Naxçıvan Dövlət Universitetində rektorluq üçün nəzərdə tutulan keçmiş Hərbi Hospitalın binasıdır. 105 yaşlı binanın restavrsiya edilməli olsa da, binanın mövcud vəziyyətdən heç nə saxlanmayıb. İkimərtəbəli binaya qanunsuz olaraq üçüncü mərtəbə

Bu icazə tələbi aradan qaldırılır

“Elektroenergetika haqqında” qanuna təklif edilən dəyişikliklərə əsasən enerji gücü 200kVt-dək olan tikinti obyektlərinin elektrik enerjisinə qoşularkən icazə tələb olunmayacaq.

Bu məsələ Milli Məclisdə Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin iclasında müzakirə edilib.

“Elektroenergetika haqqında” qanuna təklif edilən dəyişiklik tələb olunan gücü 150 - 200 kVt arasında olan elektrik qurğularının istismarının sadələşdirilməsi, yeni icazə tələbinin aradan qaldırılması məqsədilə hazırlanıb.

Bununla da tikinti obyektlərinin tələb olunan elektrik enerjisi gücü 200 kVt-dan yuxarı elektrik qurğularının istismarı zamanı elektrik şəbəkəsinə qoşulması üçün icazə alınması tələb olunmayacaq.

Onu da qeyd edək ki, mövcud qanunda isə elektrik enerji gücü 150 kVt-dək elektrik qurğularının istismarı zamanı icazə alınması tələb olunmurdu.

Qanun layihəsi müzakirə olunaraq parlamentin plenar iclasında müzakirə olunması barədə qərar verilib.

“Quraqlıq təbii fəlakət hesab edilsin” - Deputat

“Quraqlıq digər təbii fəlakətlərdən heç də az ziyan vurmur. Ona görə də quraqlıq zəlzələ, sel, daşqınlar kimi təbii fəlakət qrupuna aid edilərək qanunvericiliyə dəyişiklik edilsin”.

Belə bir təkliflə deputat Əli Məsimli parlamentin bu gün keçirilən iclasında çıxış edib.

Onun sözlərinə görə, quraqlıq sel və doludan daha ciddi fəlakətlərə səbəb olur.

“Quraqlıq nəticəsində su ehtiyatları tükəndiyindən daha çox kənd təsərrüfatına ziyan vurur. Ona görə də təklif edirəm ki, bununla bağlı aqrar sığortaya dəyişiklik edilsin və quraqlıq təbii fəlakət qrupuna daxil edilərək bundan ziyan çəkənlərin ziyanı sığorta ilə kompensasiya edilsin”, - deputat bildirib.

artırılıb. Muxtar Respublika-

nın yeni rəhbərliyi Fövqəladə Hallar Nazirliyinə müraciət edərək binanın vəziyyəti haqda rəy istəyib. Mütəxəssislər baxış keçirdikdən sonra tikilinin məhdud işlək və yarsarsız olduğunu ortaya çıxarıblar. Rəydə binanın sökül-məli olması da əksini tapıb. Binadakı üçüncü mərtəbə isə 2 il əvvəl Naxçıvan Şəhərsal-ma və Arxitektura Komitəsinin sifarişçi ilə Komitənin tərkibində yaradılan “Naxçıvan Tikinti” tərəfindən inşa olunub. Hazırda binanın sifarişçisi və tikintini həyata keçirənlərə qarşı Muxtar Respublika Prokurorluğunda cinayət işi açılıb, işlə bağlı istintaq davam edir. Qədim binada problem təkcə üçüncü mərtəbənin əlavə edilməsi deyil. Burada tikinti keyfiyyəti normaları da ciddi surətdə pozulub. (mənbə “Qafqazinfo”)

Daha bir problemli obyekt Naxçıvan Duz İstehsalı Zavodudur. İl yarımdır fəaliyyətsiz qalan zavodda problem həm tikinti, həm də təchiz edilən avadanlıqların keyfiyyətsiz olması ilə bağlıdır. Zavodun ümumi inşasına və avadanlıqların alınmasına 6.7 milyon manat vəsait sərf edilib. Layi-

hənin sifarişçisi Naxçıvan Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura İdarəsi, icraçısı isə “Arkoz” İnşaatdır. Zavodun fəaliyyəti natamam olduğu üçün təhvil götürülməyib.

Naxçıvan Dövlət Universiteti üçün 2018-ci ildə tikintisinə başlanılan Texnologiyalar Parkı da belə binalardan- dır. Texnoparkın tikintisinə ötən 5 il ərzində dövlət büdcəsindən milyonlar ayrılıb. Tikinti şirkəti ayrılan vəsaiti xərcləyib bitirsə də, iş görülməyib.

Bildirilir ki, hazırda Naxçıvan MR Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət İdarəsi tərəfindən bir sıra köhnə binalarda, həmçinin layihədən kənaraçıxma halları olan yeni binalarda müayinələr aparılır. Bununla bağlı hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat verilib. Hazırda sadalanan faktlarla bağlı araşdırma aparılır.

Aydındır ki, Vasif Talibov bu tikililər üçün ayrılmış pulların mənimsənilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. O səbəbdən bütün muxtar respublikanı əhatə edən araşdırma sabiq Ali Məclis sədrinə Yeni ildə yaxşı perspektiv vəd etmir...

Orxan ƏLİYEV,
“Yeni Müsavat”

Dəmiryolu turizminin paytaxtı

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Samaxıda maraqlı turizm tədbiri keçirilmişdir: şəhərin “Türk dünyasının turizm paytaxtı” olmasının bağlanış mərasimi. Paytaxtımızın böyründə bu cür kütləvi mədəniyyət tədbirləri olur, xalqa xəbər verilmir. Nırç, nırç...

Eyni zamanda, 2023-cü ilin başı bağlanmaq üzrədir və dövlət idarələri hesabat verməyə başlamışdır. Nəticədə öyrənirik ki, sən demə, bu ilin yanvar-noyabr ayları ərzində ölkəmizə xaricdən 1 milyon 800 min nəfərdən çox turist gəlmişdir. Onların təxminən 30 faizi Rusiyadan, 19 faizi Türkiyədən, 8 faizi İrandan olmuşdur və sairə. Hətta 5 faiz hindistanlı turistlərimiz vardır. Belə ehtimal edirik onlar Zaqatala meşələrində itən hindistanlı növcənin qahımlarıdır, axtarısa gəlmişlər.

Rasiyadan gələnlər də çoxdan orada kök salıb vətəndaşlıq qazanan həmyerlilərimizdir. Bakıda-Şekidə dirəyə bağlayıb getdiyin arvad-uşağa baş çəkməyə, onların otunu-suyunu verməyə gəlersən, üstəlik hökumətə xeyir verirsən - statistikanın kitabı dolub-daşır. Həm ziyyət, həm ticarət. Xeyrixah əməldir.

Mövzudan uzaqlaşmaq olmasın, bir dəfə mən adını yazmaq istəmədiyim rayonumuzda maraqlı demoqrafik hadisə haqda eşitmişdim. **Camaat danışdı ki, orda bir dağ kəndi var, həmin kənddə uşaqların ad günləri adətən eyni günlərə təsadüf edir. Aşağı-yuxarı bir həftə aralığıyla doğulurmuşlar. Səbəbi ekzotikdir: kənd sakinləri hamısı Rusiyada işləyir, ildə bir gün sözləşib hamısı kəndə qayıdır, ailələriylə qısa müddət vaxt keçirib, puldan-paradan verib sonra müəxxəs olurlar. Nəticədə kənddə uşaqların ad günləri eyni vaxta düşür. Necə gözəl adət-ənənədir... Belə yerdə namus-qeyrəti tapdalamaq və bu çirkin əməli gizli saxlamaq da çətinidir.** Buna görə, xalqımıza yaratdığı şərait baxımından hökumətə dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Ümid var gələcəyə, Səs versək Elçibəyə! (Şüarın yeri səhv düşdü, ancaq siz fikir verməyin).

Prinsipcə, bizim üçün nə fərqi var turist kimdir, nəçidir, haralıdır? Sadəcə, rusiyalı “turistlərimiz”in ölkəyə gəlib-getməyinin uzağı el-oba marketlərinin büdcəsinə xeyri var, bu yolla turistik sektoru inkişaf etdirmək çətinidir. Hətta, əlim qurusun yazdığım yerdə: mümkün deyildir. Şahdağa süni qar yağdırıb dövlət dotasiyasıyla xizək zolağı saxlamaq da həmçinin, xeyirsiz işdir. Turizmin inkişafı üçün ərazi cəlbədicə olmalıdır. Turistə azadlıq verilməlidir. O azadlığı yerli vətəndaşa verməsən belə. Məsələn, quru sərhədlər bağlıdırsa, burada turizm necə inkişaf edəcək, büdcəyə hansı pul girecək? Açıq, mənim fikrim belədir ki, heç hökumətin turizmin inkişafında nəse xüsusi marağı-zadı yoxdur. Elə-belə, neft-qaz sektorunun yanında məzə çırılmaq üçün saxlayırlar. SSRİ-də turizm var idi bəyem? Kimin vecinəydi? (Sözləşib, bugünlərdə bir yeniyetməyə sovet vaxtı şəxsiyyət vəsiqəmizin olmadığını izah edəndə ona dedim ki, bizim ancaq pasportumuz var idi, xaricə heç kim getmədiyi üçün xarici pasport isə ümumən yox idi - başa düşmədi. Bəzən belə çətinliklər yaşayır insan. Məsələn, mən ona Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin 1-ci katibinin dövləti idarə elədiyini də izah edə bilmədim).

Qafqazın ərazicə, əhəlicə ən böyük dövləti bizik, lakin 2023-cü ilin ilk 6 ayında Gürcüstana 2 milyon 600 min turist gəlib. Bizə 9 ayda gələndən də çox. Bunu elə-belə yazdım, məzə üçün. Yoxsa turizm mənə də lazımdır deyil.

Amma fürsətdən istifadə edərək Biləcərini “2024-cü il Türk dünyası dəmiryol turizminin paytaxtı” elan edirəm.

Ötən həftəsonu Rusiya və Azərbaycanın xarici işlər nazirləri Sergey Lavrov ilə Ceyhun Bayramov arasında telefon danışığı olub. Onlar “ikiterəfli münasibətlərə dair bəzi aktual məsələləri və Cənubi Qafqaz problemi üzrə qarşılıqlı əlaqələri müzakirə ediblər”.

Maraqlıdır ki, Rusiya xarici işlər naziri Türkiyə və İranın xarici işlər nazirləri ilə telefon danışığı zamanı da “Cənubi Qafqazda sabitliyin və təhlükəsizliyin qorunmasında region dövlətlərinin aparıcı rolu və xüsusi məsuliyyəti vurğulanıb”.

Qeyd edək ki, regionda vəziyyətlə bağlı danışılarda Ermənistanın xarici işlər naziri iştirak etməyib. Məhz İrəvan Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh sazişinin əldə olunmasında Qərbin fəal vasitəçiliyinə tərəfdardır.

“Cənubi Qafqazda gedən geosiyasi proseslərin fonunda yaranan əsas suallardan biri bu regionun Rusiya ilə iqtisadi əlaqələrinin necə dəyişməsidir. Ermənistan və Gürcüstanda Qərbə inteqrasiyası ilə bağlı fikirlər səsləndirilsə də, iqtisadi göstəricilər bunun əksini göstərir. Ukrayna müharibəsi başladıqdan sonra onların Rusiyadan iqtisadi asılılığı daha da artıb. Azərbaycan-Rusiya iqtisadi əlaqələrində isə kəskin dəyişiklik baş verməyib”.

Bunu isə bakupost.az-a politoloq **Fərhad Məmmədov** deyib. Onun sözlərinə görə, Cənubi Qafqaz ölkələrinin Rusiya ilə ticarət əlaqələrində artım dinamika göstərir ki, 2022-ci ildə Ermənistanın Rusiyaya ixrac, Gürcüstanın isə Rusiyadan idxal tempi əsaslı şəkildə artıb.

“2022-2023-cü illərdə istər ixrac, istərsə də idxal üzrə Azərbaycanın Rusiya ilə ticarət əlaqələri kəskin dəyişməyib. Ümumilikdə, görünən mənzərə odur ki, Cənubi Qafqaz ölkələri arasında ticarət əlaqələrində Rusiyaya ən çox yaxınlaşan ölkə Ermənistan, daha sonra Gürcüstan olub. Azərbaycanın Rusiya ilə ticarətində isə sabit artım tempi müşahidə edilib” deyir, o bildirir.

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov bildirdi ki, Rusiya Cənubi Qafqazdakı maraqlarını Qərblə bölüşmək istəmir və regionda əvvəlki mövqeyini saxlamaq üçün mümkün olan və bəzən də mümkün olmayan bütün vasitələrdən istifadə etməyə cəhd göstərir: “Bu gün geosiyasi və təbii ki, bu müstəvidə maraqlarını Yaxın Şərqdə, Afrikada və dünyanın digər bölgələrində axtaran Rusiya, yüz illərdir “özünü” hesab etdiyi Cənubi Qafqazda mövqelərini itirməsi təhlükəsindən ciddi endişələnir. Qərbin Cənubi Qafqazda sülh yaratmaq istiqamətində addımdan sonra Rusiyanın regionda mövqelərini möhkəmləndirmək istiqamətində hərəkətə keçməsi özünü çox gözəltmir. Rusiyanın xarici işlər nazirinin eyni gündə regionun üç dövlətinin xarici siyasət qurumlarının rəhbərləri ilə telefon danışığı etməsi

Lavrovun bir gündə üç ölkəyə zəngi - Moskva Qafqazda nəyə hazırlaşır?

Ekspertə görə, bölgədə çox ciddi hadisələr baş verəcək

əyani sübutudur. Lavrov Türkiyə, İran və Azərbaycanın xarici işlər nazirləri ilə eyni gündə bölgədə sülh məsələləri ətrafında müzakirələr aparsa da, Ermənistan xarici işlər nazirinə zəng etməyib. Rusiya regionda sülh yaratmaqla bağlı Ermənistanın tutduğu qərbyönlü mövqeyə cavab olaraq belə bir addım atıb. Şimal qonşumuz Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin Qərbin vasitəçiliyi ilə bağlanmasını qətiyyənlə istəmir. O, hesab edir ki, belə bir akt Rusiyanın Cənubi Qafqazdakı mövqelərinə ciddi zərbə vura bilər. Bu səbəbdən indi Rusiya diplomatiyası region dövlətlərinin bölgədə sülh yaratmaqla bağlı dəstəyini almağa çalışır.

Ən böyük həqiqət budur ki, Rusiya Cənubi Qafqaza öz evi kimi baxmaqdan əl çəkməyib. Lakin bu sırada Rusiya üçün bir istisna var, o da Azərbaycan. Azərbaycan Qarabağ problemini həl etmək üçün Rusiyanın bu baxışlarından təcrid edə bildi. Bundan başqa Rusiya yaxşı bilir ki, Azərbaycan nə Gürcüstan nə də Ermənistan deyil, Azərbaycan Cənubi Qafqazın iqtisadiyyatının 2/3-nə sahib və heç kəmdən iqtisadi asılılığı olmayan, güclü ordusu olan, tam müstəqil bir dövlətdir. Və nəhayət, Azərbaycan regionda söz və güc sahibi olan Türkiyənin hərbi müttəfiqidir.

Cənubi Qafqaz respublikalarını öz təsirində saxlamaq üçün Rusiyanın istifadə etdiyi ən mühüm vasitələrdən biri də bu ölkələrlə olan iqtisadi əlaqələrdir. Bu gün Ermənistan iqtisadiyyatının 80%-ə qədərini birbaşa və dolayı Rusiyanın nəzarətindədir. Ermənistanın xarici ticarət əlaqələrində Rusiya aparıcı ölkədir. Bu əlaqələr günü-gündən genişlənir və

deməli, Ermənistanın Rusiyadan iqtisadi asılılığı da getdikcə artır. Bu dediklərimizi rəqəmlərin dili ilə təqdim etsək daha yaxşı olar”.

Sabiq nazirin sözlərinə görə, bu gün Rusiya Ermənistanın ən böyük ticarət tərəfdaşına qalmaqda davam edir və Ermənistanın xarici ticarət dövriyyəsinin 35%-i (4,7 milyard dollar) məhz Rusiyanın payına düşür: “Ən təsirli isə odur ki, Ermənistandan Rusiyaya son doqquz ayda ixracın həcmi 85% artaraq 2,6 milyard dollara çatıb ki, bu da ümumi ixracın 51%-ni təşkil edir, halbuki ötən ilin eyni dövründə Ermənistandan Rusiyaya 1,4 milyard dollar dəyərinə ixrac olunmuşdu və bu, Ermənistanın ümumi ixracının 40%-ni təşkil edirdi. Artma diqqət yetirək - bir ildə Ermənistandan Rusiyaya ixracın strukturunda Rusiyanın xeyrinə 11% artım baş verir!”

2023-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında Ermənistandan Rusiyaya ixracda 85% artımın 80%-i təkrar ixrac (reeksport) hesabına əldə edilib. Ermənistanın rəsmi dairələri etiraf edirlər ki, Rusiyaya Ermənistan mənşəli malların ixracının bu artımdakı payı cəmi 4 faizdən bir qədər artıq olub.

Bu gün Rusiyadan Ermənistan insan və kapital axını davam edir. Cari ilin 9 ayı ərzində Rusiyadan Ermənistan turist axını keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə təxminən 50% artıb. Rusiyadan Ermənistan insan və kapital axını da bu ölkənin Rusiyadan iqtisadi asılılığını gücləndirən amillərdən biridir. Bir sözlə, bu gün Ermənistan iqtisadiyyatı, onun xarici ticarət əlaqələri bilavasitə Rusiya ilə bağlıdır. Bu gün tam məsuliyyətlə demək olar ki, əgər Rusiya istəse, iqtisadi sanksiyalarla Ermənistanı

tanı bir neçə ay ərzində diz çökdürə bilər. Bu səbəbdən də Rusiya Ermənistan üzərində öz ağalığını davam etdirmək istəyindən vaz keçmir. Ermənistan bu durumda nə edəcək? Onun xilas yolu Qərbdə deyil, regiondadır. Ermənistan ilk növbədə Azərbaycanla sülh müqaviləsi bağlayıb, Azərbaycan və Türkiyənin ona verə biləcəyi nəfəslikdən yararlanmaqla bir dövlət kimi ayaqda qala bilər. Əks halda ermənilərin siyasi ambisiyası Qarabağdakı olayların Ermənistanda da yaşanması ilə nəticələnməkdir. Yəni bir gün ermənilər asanlıqla bu gün sərgilədikləri siyasi məkrin qurbanına çevrilə bilər. Bu halda onlara nə Qərb, nə də Şərq kömək edə bilər.

Cənubi Qafqazda Gürcüstanın da ən böyük ticarət tərəfdaşlarından biri Rusiyadır. Rusiya bu sırada Türkiyədən sonra ikinci yerdədir. 2023-cü ilin 11 ayı ərzində Gürcüstanın xarici ticarət dövriyyəsində Rusiyanın payı 11,2% təşkil edib. Yanvar-noyabr aylarında Gürcüstandan Rusiya Federasiyasına mal ixracı təqribən 605 milyon dollar, idxal isə təxminən 1,6 milyard dollar təşkil edib. Görünən budur ki, Gürcüstandan Rusiyaya ixrac və bu ölkədən idxal da davamlı şəkildə artmaqdadır. Eyni zamanda, Rusiya ilə Ukrayna arasındakı hərbi münaqişə fonunda Rusiyadan Gürcüstana çoxsaylı mühacirlər və böyük kapital axını baş verib ki, bu da öz növbəsində Gürcüstan iqtisadiyyatına müsbət təsir edən amillər sırasında olan bir halıdır. Bir sözlə, Rusiya regiondan getmək istəmir. Bu səbəbdən qarşıda hələ çox ciddi hadisələrin baş verəcəyi qaçılmaz olacaq”.

□ **Cavanşir ABBASLI**
 “Yeni Müsavat”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin dövləti ilə MDB dövlət başçıların qeyri-rəsmi görüşündə iştirak etmək üçün dekabrın 26-da Sankt-Peterburq şəhərinə işgüzar səfərə gedib. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, Sankt-Peterburq şəhərinin “Pulkovo-1” hava limanında dövlət başçısını Sankt-Peterburq şəhərinin qubernatoru Aleksandr Beqlov və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

Ermenistanın baş naziri isə dekabrın 25-dən oradadır. O, Avrasiya İqtisadi Birliyinin iclasında iştirak edib. MDB liderlərinin qeyri-rəsmi görüşü çərçivəsində isə üçtərəfli müzakirələr sonuncu dəfə mayın 25-də olub. Azərbaycan sentyabr ayında bütün Qarabağda suverenliyi təmin edib və ilk dəfə liderlər bu realıqda toplaşırlar. Yada salmaq ki, Bişkekde olarkən Kreml lideri tərəfləri sülh mətnini razılaşdırmaq üçün Moskvaya dəvət etmişdi. Lakin Paşinyan “rus masasından” yayındı.

Politoloq Murad Sadəddinovun “Yeni Müsavat”a bildirdiyinə görə, Peskov üçtərəfli görüşün nəzərdə tutulmadığını açıqlayıb: “Ona görə bunu proqnozlaşdırmaq çətinidir. Görünür ki, Rusiya vasitəçiliyi davam etdirməyin perspektivi olmadığını anlayır. Ümumiyyətlə, moderatora ehtiyac yoxdur. Vasitəçilik etmək istəyənlərin məqsədi moderatorluq yox, hegemonluq niyyəti güdür. Hər halda, ikitərəfli danışıqların gətirdiyi zamanda Rusiyanın sülh sazişi ilə bağlı hansısa töhfə verəcəyi real görünmür”.

Siyasi təhlilçi Asif Nərimanlı guman edir ki, Rusiya ilə qarşıdurma fonunda Putinlə görüşdən qaçan Paşinyanın uzunmüddət sonra Avrasiya İqtisadi İttifaqı və MDB-nin iclasında iştirak etmək üçün Sankt-Peterburqa gəlməsinin çox səbəbi var: “Birincisi, iqtisadi amillərdir. KTMT-dən imtina edən İranın Fransanın təmsilində hərbi alternativ imkanları olsa da, iqtisadi alternativ yoxdur, bu baxımdan, Ermənistanın Ali bazarına ehtiyacı var və siyasi-hərbi müstəvidə nə qədər Moskvanın nəzərindən uzaqlaşmaq istəsə də, Azərbaycanla kommunikasiya-

Putin, Əliyev və Paşinyan bir arada - Xankəndi paradından sonra ilk dəfə...

“Rus masası”nı boykot edən Nikol MDB dövlət başçıların qeyri-rəsmi görüşündə iştirak etdi; ekspertlərdən fərqli rəylər

nın açılması ilə nəticələnə biləcək sülh sazişinin imzalanmadığı müddətdə Rusiya bazarından asılılığı davam edəcək”. Ekspertin fikrincə, ikincisi, İran faktorudur: “Sammitdə iştirakdan imtina Tehranla münasibətlərə də mənfi təsir edə bilər, o cümlədən, Ermənistan ittifaq ölkələrinin İranla genişlənməsi gözlənilən ticarət imkanlarından kənarda qalmaq istəmir. Üçüncüsü, Pa-

şinyanın bu səfərdə siyasi hədəflərindən biri də Azərbaycana təzyiq edə bilməyən Qərbə mesaj verməkdir. Bunun fonunda Ermənistanın KTMT-dən uzaqlaşmaq xəttinin davam edəcəyi gözləniləndir, çünki bununla bağlı bəhanəsi var. Sammitdə əsas diqqətçəkən məqam isə Putinin Paşinyana demək istədiyi sözləri ənənəvi olaraq, Lukaşkonun dili ilə çatdırması idi.

Belarus prezidenti Ermənistanla Fransaya bel bağlamamağı tövsiyə etdi, Əfqanıstanı nümunə çəkdi və üz döndərəcəyi təqdirdə iqtisadi baxımdan “öləcəyi” mesajını verdi. Belə demək mümkünse, “Batka” Paşinyanı Putinin ona verdiyi “şirin dilə” hədələdi”.

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərlinin dediyinə görə, 2024-cü ildə Rusiya, Avrasiya İqtisadi Birliyinin sədrliyini Ermənistanla ötürür: “Quruma Ermənistan rəhbərlik edəcək. Putin də dedi ki, Ermənistanla hərtərəfli yardım və kömək ediləcək. Bundan başqa, Rusiya-Ermənistan arasında hərbi əməkdaşlıqla bağlı yeni müqavilələr hazırlanırlar. İki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi bu il 5 milyard dollar keçəcək, Ermənistan Rusiya üçün sanksiyalardan yan keçmək üçün əsas ölkələrdən biri olaraq qalır, qalacaq. Hə, deyirdilər Rusiya ilə Ermənistan “dalaşır”, az qala düşmənlər olublar, bəs nə oldu bu söhbətin axır?!”

“Növbəti yubiley görüşümüz Moskvada keçiriləcək. Mən və Nikol Paşinyan belə bir təşəbbüsü irəli sürdük, Rusiya Prezidenti onu dəstəklədi”. Belarus Prezi-

denti Aleksandr Lukaşenko dekabrın 25-də Avrasiya Ali Şurasının iclasında belə bildirib. O, əmin edib ki, Şuranın bütün üzvləri razıdırlar. Lukaşenko bildirib ki, 2024-cü ilin mayında Rusiya Ali üzvləri olan ölkələrin dövlət başçıların növbəti sammitinə ev sahibliyi edəcək. Ermənistanın “Joğovurd” nəşri isə yazıb ki, Putin Rusiya-Ermənistan münasibətlərinin gərginləşməsinə görə Paşinyanın şəxsən aydınlıq gətirməsini istəyir. Nəşr qeyd edib ki, Rusiya hakimiyyəti bu dəfə çox ciddidir. Bu səbəbdən Paşinyandan növbəti yarımqıq, qeyri-müəyyən cavablar deyil, daha aydın və konkret cavablar tələb edəcək. Həmçinin əlavə olunub ki, Paşinyanın Sankt-Peterburq səfəri səbərsizliklə gözlənilirdi, çünki Rusiya hakimiyyətinin ona bir çox sualları var və Putin həmin suallara şəxsən Paşinyanın özünün aydınlıq gətirməsini istəyir. Nəşrin sözlərinə əsasən, uzun müddətdir müşahidə edilir ki, Kremlin sözcüsü Dmitri Peskov bunu uzun fasilədən sonra Paşinyanla Putin arasında dialoq üçün əla fürsət adlandırır.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Region ölkələri seçim qarşısında: NATO, KTMT, yoxsa...

Politoloq: “Ermənistan və Gürcüstan hər zaman siyasəti gücün hansı tərəfdə olduğunu nəzərə alaraq qururlar, Azərbaycan isə...”

Cənubi Qafqaz regionu dünyanın ən parçalanmış regionlarından biridir. Bölgənin üç ölkəsi öz xarici siyasət prioritetlərində müxtəlif vektorlar seçdilər ki, bu da kiçik bir regionda NATO, KTMT, Avropa İttifaqı və Avrasiya İqtisadi Birliyi, vahid gömrük məkanı, eləcə də üçüncü yolun tərəfdarlarının yaranmasına səbəb oldu. Bu vəziyyət həm yaxın, həm də uzaq qonşular, eyni zamanda nüfuzlu güc mərkəzləri olan xarici oyunçuların regional konfigurasialarda iştirakına şərait yaratdı”.

“AzPolitika.info” xəbər verir ki, bunu **politoloq Fərhad Məmmədov** 44 günlük müharibədən sonra regionda gedən prosesləri şərh edərkən deyib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan

əməkdaşlığı hələlik müttəfiqlik səviyyəsinə çatmayıb. “Lakin konkret layihələrin həyata keçirilməsində birlik, səmərəlilik nümayiş etdirirlər və çoxsaylı qarşılıqlı fəaliyyət, tərəfdaşlıq formatları əldə ediblər, - o əlavə edib.

Ekspert qeyd edir ki, Ermənistan-Rusiya və Ermənistan-İran formatları paralel olaraq inkişaf edib: “Rusiya və Ermənistan vahid ittifaq yaradıblar, Ermənistanla İran isə strateji tərəfdaşlığa malikdirlər. Ancaq Moskva üçtərəfli formatın formalaşmasına imkan vermədi, yəni bu ölkədəki maraqlarını Tehranla bölüşmək istəmədi. Ermənistanın 44 günlük müharibədə məğlubiyyəti isə bu üçtərəfli tərəfdaşlıq perspektivlərini alt-üst etdi”.

F.Məmmədovun sözlərinə

Region ölkələrinin gələcək seçimləri nə ola bilər?

Politoloq bu suala cavabında deyib: “Azərbaycan və Türkiyə bütün fəaliyyət sahələrini əhatə edən müttəfiqlik münasibətlərini rəsmiləşdirib. Gürcüstan strateji tərəfdaş statusunda qalaraq bu üçtərəfli formatda iştirakını davam etdirir. Ermənistanın bu konfigurasiyada tərəfdaş kimi iştirak perspektivi görünür. Azərbaycan-Türkiyə oxu kommunikasiya komponentinin yenilənməsi hesabına yeni cəlbədiciliyə malikdir.

Rusiya hələ də Ermənistanın rəsmi müttəfiqi olaraq qalır, lakin İranla hansısa yolla qruplaşmaq istəmir və bu niyyətdə görünür. Ermənistanda Rusiya ilə münasibətlərdə boşluq yarandığına görə Qərb regionda fəallaşır.

ABŞ və Ali Ermənistanı himayə etmək üçün fəal şəkildə Rusiyanı qalaraq bu üçtərəfli formatda iştirakını davam etdirir. Ermənistanın bu konfigurasiyada tərəfdaş kimi iştirak perspektivi görünür. Azərbaycan-Türkiyə oxu kommunikasiya komponentinin yenilənməsi hesabına yeni cəlbədiciliyə malikdir.

Rusiya hələ də Ermənistanın rəsmi müttəfiqi olaraq qalır, lakin İranla hansısa yolla qruplaşmaq istəmir və bu niyyətdə görünür. Ermənistanda Rusiya ilə münasibətlərdə boşluq yarandığına görə Qərb regionda fəallaşır.

lərinin gələcək seçimləri nə ola bilər? Bu tendensiya daha da şiddətlənsə seçim etməkdən başqa çıxış yolu qalmasa Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistanın seçimi necə ola bilər? -NATO, KTMT, Avropa İttifaqı, yoxsa Avrasiya İqtisadi Birliyi?

Politoloq Murad Sadəddinov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, yaxın tarixi yada salsaq Cənubi Qafqazda dəfələrlə müxtəlif qlobal güc mərkəzlərinin təsir imkanlarının gah zəiflədiyini, gah da gücləndiyini görürük. Bu da Cənubi Qafqazda ABŞ başda olmaqla Qərblə Rusiya arasında

zaman-zaman ənənəvi siyasi rəqabətin, mübarizənin meydana gəlməsi ilə müşayiət olunub: “Müəyyən dövrlərdə Rusiyanın təsiri daha da artıb, müəyyən zamanlarda isə Qərbin təsiri artıb, Rusiyanın təsiri zəifləyib. Amma heç birinin təsiri tamamilə sıradan çıxmayıb. Donald Trampın hakimiyyəti dövründə ABŞ-ın, Qərbin Cənubi Qafqazda təsir imkanları zəifləmişdi. Bu da Rusiyanın təsirinin artmasına gətirib çıxarmışdı. Amma Co Bayden hakimiyyətə gəldikdən sonra, xüsusilə də Ukrayna müharibəsi başlayandan sonra Rusiyanın

Cənubi Qafqazda təsir imkanları azalmağa başladı. Mühərribə Rusiyanın təsir imkanlarını zəiflətdi. Bu da ən çox Cənubi Qafqazda özünü göstərməyə başladı. Nəticədə Ermənistan kimi Rusiyanın əlaltısı olan dövlət Rusiyadan, Rusiyanın hökmranlığı etdiyi təşkilatlardan məsafə saxlamağa, Qərblə meyllənməyə başladı”.

Politoloq qeyd etdi ki, Ermənistan və Gürcüstan hər zaman gücün hansı tərəfdə olduğunu nəzərə alaraq münasibətləri buna uyğun olaraq qururlar. Bundan sonrakı dövrdə də hansı qütbün gücü daha çox olacağısa Cənubi Qafqaz dövlətlərinin seçimi də həmin istiqamət olacaq: “Həzrət vəziyyət isə onu göstərir ki, Rusiyanın təsir imkanları zəifləyib. Ona görə də Cənubi Qafqazın üç ölkəsindən ikisi açıq-aşkar Rusiya qütübündən uzaqlaşmaq xəttini nümayiş etdirir, NATO-ya, Avropa İttifaqına istiqamətlənirlər. Azərbaycan isə daha çox müstəqil siyasət yürütmək, bütün tərəflərlə normal münasibətlərdə olmaq xəttini yürüdür. Azərbaycan nə KTMT-yə, Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzv olmur, nə də NATO-ya, Avropa İttifaqına daxil olmaq istəyir. Lakin mən hesab edirəm ki, hər üç Cənubi Qafqaz respublikası öz gələcək inkişafını daha çox Qərb qütübünə aid təşkilatlarla birlikdə olmaqda görəcək. Azərbaycan bu zaman da öz milli maraqlarından irəli gələn siyasəti həyata keçirəcək və Qərblə yanaşı, lazım olan sahələrdə Rusiya tərəfinə də üstünlük verəcək”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Kəçmiş milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun övladları Nərgiz və Anar Mahmudovlarla iş adamı Ağarəhim Rəhimov arasında məhkəmə çəkişməsi davam edir.

“Qaynarinfo” xəbər verir ki, birinci instansiya məhkəməsinin qərarı Ağarəhim Rəhimovu qane etmədiyi üçün apelyasiya şikayəti verib. Şikayətə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə Vüsalə Baxışovanın sədrlik etdiyi hakimlər kollegiyası tərəfindən baxılacaq.

Ağarəhim Rəhimovla Mahmudovlar arasında birinci məhkəmə çəkişməsi Bakı Kommersiya Məhkəməsinə olub. İş adamı keçmiş nazirin övladlarını alqı-satqı müqaviləsi üzrə mübahisələrdən dolayı məhkəməyə verib.

Eldar Mahmudov 2004-2015-ci illərdə Azərbaycanın milli təhlükəsizlik naziri vəzifəsində işləyib. 2015-ci ildə Prezidentin sərəncamı ilə tutduğu vəzifədən azad olunub. Bundan sonra MTN-də əməliyyatlar başlanılıb. Qurumun yüksək rütbəli vəzifəli şəxsləri həbs edilib. Keçmiş nazirin oğlu Anar Mahmudov Azərbaycan Beynəlxalq Bankının sabiq sədri, hazırda həbsdə olan Cahangir Hacıyevin kürəkənidir. Nərgiz Mahmudova isə Eldar Mahmudovun kiçik qızıdır. Onun digər qızı Xuraman Mahmudova yazardır. Xuraman Mahmudova ilə “Transterm” MMC arasında icarə müqaviləsinə dair məhkəmə prosesi var. Xuraman Mahmudova şirkət barəsində iddia qaldırıb. Ötən ay işin Ali Məhkəmədə olduğu haqda xəbər yayılmışdı. Kassasiya şikayətini Xuraman Mahmudova verib. Lakin bəzi məlumatlara görə, şikayətçi şirkətdir. Şikayətə hakim Abdin Hüseynovun sədrliyi ilə baxılacaq. Məhkəmənin vaxtı barədə məlumat yoxdur.

Eldar Mahmudovun övladlarına qarşı məhkəmə

Nərgiz və Anar Mahmudovlarla iş adamı Ağarəhim Rəhimov arasında məhkəmə çəkişməsinə səbəb nə...

“Transterm” MMC 5 avqust 2014-cü ildə qeydiyyatla alınıb. Açıq mənbələrdə “Transterm” MMC və Niyazi Muradəliyev haqqında hər hansı məlumata rast gəlinir.

Bu, Eldar Mahmudovun övladları ilə bağlı ilk və son məhkəmə çəkişmələri deyil. Ötənlərdə Anar Mahmudov atasının vəzifəsindən sui-istifadə etməklə əmlak qəsbində ittiham olunub. Məsələn, “Günəş” müəssisəsinin təsisçisi Əsgər Məmmədov iddia edirdi ki, Anar Mahmudov atasının vəzifəsinə güvənərək əmlakını onun əlindən alıb. Söhbət Bakıda Nobel prospekti - 20 c sayılı ünvanda yerləşən

binanın 5 və 6-cı mərtəbələrindəki 364.2 və 368.8 kvadratmetrlik qeyri-yaşayış sahələrindən gedir. 2008-ci ilin yanvarında Bakıda 6 sayılı notariat kontorunda Əsgər Məmmədovla sabiq nazirin oğlu arasında müqavilə imzalanıb. Müqavilədə yazılıb ki, Əsgər Məmmədov həmin əmlakları Anar Mahmudova bağışlayır. 2012-ci ilin iyununda Anar Mahmudov sözügedən əmlaklara öz adına mülkiyyət çıxarışları da alıb. Eldar Mahmudov vəzifədən çıxarılan bir müddət sonra Əsgər Məmmədov həmin əmlakları geri almaq qərarına gəlib və bu məqsədlə məhkəməyə üz tutub.

Yasamal Rayon Məhkəməsinə keçmiş nazirin oğluna qarşı iddia qaldıran Əsgər Məmmədov yazır ki, əslində 730 kvadratmetrdən çox sahəsi olan əmlakları Anar Mahmudova bağışlamayıbmış, zorla əlindən alınmış. “Günəş” rəhbərinin sözlərinə görə, o əmlakların təxminən 1 milyon 600 min manat qiyməti vardı: “O, əslində, bağışlanma deyildi, alqı-satqı idi. Amma atasının vəzifəsindən sui-istifadə eləyib pulu vermədi. Əmlakımı əlimdən aldı”.

Əsgər Məmmədov həm bağışlanma müqaviləsinin, həm də onun əsasında Anar Mahmudova verilmiş mülkiyyət sənədinin ləğvi barədə qərar çıxarıb. Üstəlik, Daşınmaz Əmlakın Reyestri Xidmətinin Bakı Şəhər Ərazi İdarəsinin üzərinə öhdəlik qoyulub ki, həmin əmlaklara “Günəş” müəssisəsinin adına mülkiyyət hüquqları ləğvi barədə qərar çıxarıb. Əslində, Daşınmaz Əmlakın Reyestri Xidmətinin Bakı Şəhər Ərazi İdarəsinin üzərinə öhdəlik qoyulub ki, həmin əmlaklara “Günəş” müəssisəsinin adına mülkiyyət hüquqları ləğvi barədə qərar çıxarıb.

nədlərinin ləğvi barədə qərar çıxarılmasını istəyib. Yasamal Rayon Məhkəməsi iddianı rədd edib. Bu qərardan Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə şikayət verən Əsgər Məmmədovun iddiası təmin olunub. Apelyasiya Məhkəməsi bağışlanma müqaviləsinin etibarsız sayılması, Anar Mahmudovun adına verilən çıxarışların ləğvi barədə qərar çıxarıb. Üstəlik, Daşınmaz Əmlakın Reyestri Xidmətinin Bakı Şəhər Ərazi İdarəsinin üzərinə öhdəlik qoyulub ki, həmin əmlaklara “Günəş” müəssisəsinin adına mülkiyyət hüquqları ləğvi barədə qərar çıxarıb. Üstəlik, Daşınmaz Əmlakın Reyestri Xidmətinin Bakı Şəhər Ərazi İdarəsinin üzərinə öhdəlik qoyulub ki, həmin əmlaklara “Günəş” müəssisəsinin adına mülkiyyət hüquqları ləğvi barədə qərar çıxarıb.

maliyyə şirkəti təsis etməsindən sonra mətbuatda hallanmağa başlamışdı. Yayılan xəbərlərə görə, Anar Mahmudovun şirkəti Londonda 2018-ci ilin 11 oktyabrında qeydə alınıb və ona 11618237 nömrəli müvafiq sertifikat verilib. Şirkətin adındakı MEA abreviaturası simvolik mənə daşıyır və insialarlarını əks etdirir: Mahmudov Eldar və Anar. Həmin günlərdə belə xəbərlər vardı ki, Eldar Mahmudovun əlinin altında olan dəstə tərəfindən Azərbaycan biznesmenlərindən zor və şantajla qoparılan pullar əsasən bu şirkətdə cəmləşib. İddia olunurdu ki, “MEA Capital Limited” şirkətinin yaradılması üçün Anar Mahmudovun qayınatası Cahangir Hacıyevin vaxtilə rəhbəri olduğu Azərbaycan Beynəlxalq Bankının vəsaitlərindən də istifadə olunub. Anar Mahmudovun şirkəti Londonun dəbdəbəli rayonunda, Temza sahillərindəki mülklərdən birində qeydiyyatda götürülüb. Xatırladaq ki, Anar Mahmudovun qayınanası Zəmirə Hacıyeva Britaniya polisi tərəfindən böyük məbləğdə pulların yuyulması və mənimləməsi ittihamı üzrə saxlanmışdı. Sonradan isə milyonlarla manat dəyəri olan əmlaklar müsadirə olunmuş, Z.Hacıyevani isə sərbəst buraxmışdılar.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
“Yeni Məsəvi”

ANAMA-nın əməkdaşı Ağdamda minaya düşdü

Azərbaycan Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) əməkdaşı Ağdamda minaya düşüb.

Bu barədə ANAMA-dan məlumat verilib. Bildirilib ki, 2023-cü il 26 dekabr tarixində işğaldan azad edilmiş Ağdam rayonunun Sarıcalı kəndi ərazisində agentliyin əməkdaşı 1982-ci il təvəllüdlü Zaur Eldar oğlu Mahmudov xidməti vəzifəsini yerinə yetirərkən piyada ələyhinə mina partlayışı baş verib.

Xəsarət alan şəxs hadisə yerindən təciliyə edilərək, rayon xəstəxanasına çatdırılır. Vəziyyəti qənaətbəxşdir.

Bakıda qız atasını bıçaqladı

Bakının Sabunçu rayonunda evdə ailə-məişət zəminində dava zamanı ata bıçaqlanıb.

Hadisə Maştağa qəsəbəsində qeydə alınıb. Albaliyyət yaşayış massivi ərazisində 1987-ci il təvəllüdlü Xəlilov Elman Oqtay oğlu qanının ön divarının kəsilməsi-dəşilməsi diaqnozu ilə Sabunçu Tibb Mərkəzinə yerləşdirilib. Şəxsin yaxınları bildirib ki, E.Xəlilov qızı tərəfindən bıçaqlanıb.

Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin əməkdaşları hadisəni törətməkdə şübhəli bilinən qızı saxlayıb.

Hasar aşdı, qadın altında qalaraq öldü

Qusar rayonunda hasar aşdı. “Report”un Şimal bürosunun məlumatına görə, hadisə rayonun Çağarqışlaq kəndində baş verib.

Belə ki, kənd sakini - 1979-cu il təvəllüdlü Valentina Rəməzanovanın üzərinə hasar aşdı. O, aldığı xəsarətlərdən hadisə yerində öldü.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Bakıda cinsi azlıq nümayəndəsi olan vəkilin dəhşətli qətli

Bir ədəd 120 manat dəyərində “Redmi Note 7” modelli mobil telefonu ələ keçirmək üçün...

Bakıda tanınmış vəkilin qardaşını qətlə yetirməkdə təqsirləndirilən Rəsul Ağazadənin cinayət işi üzrə məhkəmənin ilk baxış iclası keçirilib.

“Report” xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Leyla Əsgərovanın sədrliyi ilə keçirilən prosesdə prokuror Orxan Səmədov ittiham aktını elan edib.

İttiham aktında göstərilib ki, Rəsul Ağazadə cəzasını çəkib qurtarmasına baxmayaraq, islah yoluna qədəm qoymayaraq məhkumluğu ödənilmədiyi və götürülmədiyi halda 22 aprel 2023-ci il tarixdə gecə saat 01 radələrində Bakı şəhərində tamah niyyəti ilə maddi sərvət əldə etmək məqsədilə tanışı M.M.-ə (ad və soyad şərtidir) basqın edib quldurluqla əlaqədar qəsdən öldürməklə əmlakını ələ keçirmək qərarına gəlib.

O, həmin niyyətini həyata keçirmək üçün açılıb-qatılan bıçaqla silahlanaraq cinsi əlaqə

də olmaq adı ilə cinsi azlıq nümayəndəsi olan M.M.-lə onun Nərimanov rayonu, Akademik Həsən Əliyev ünvanında yerləşən evində görüşüb. M.M.-lə könlü şəkilə qeyri-təbii yolla cinsi əlaqədə olduqdan sonra əvvəlcədən planlaşdırıldığı niyyətini reallaşdırmaq məqsədilə ona hücum edərək əvvəlcə əli ilə zərbələr endirib.

Təqsirləndirilən şəxs M.M.-in qəsdən öldürülməsinə və əmlakının ələ keçirilməsinə

yönelmiş bilavasitə niyyətlə hərəkət edərək silah qismində istifadə etdiyi bıçağı çıxarıb M.M.-in boyun nahiyəsinə həyati üçün təhlükəli olan bir dəfə zərbə endirərək sağlamlığına ağır xəsarət yetirib. M.M. aldığı ciddi xəsarətlərdən və qanıtırmədən ölüb.

Rəsul Ağazadə masanın üzərində olan M.M.-ə məxsus bir ədəd 120 manat dəyərində “Redmi Note 7” modelli mobil telefonu ələ keçirib. Daha sonra

həmin telefonu cinayətdən xəbərsiz olan tanışı Zülfüqar İsmayilova 60 manata sataraq əldə etdiyi pul vəsaitini şəxsi ehtiyaclarına sərf edib.

R.Ağazadənin bundan öncə də bir dəfə məhkumluğu olub.

Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 120.2.11-ci (quldurluq, hədə-qorxu ilə tələb etmə, terrorçuluq və ya banditizmlə əlaqədar adam öldürmə) və 181.3.3-cü (külli miqdarda əmlak əldə etmək və zərərçəkmiş şəxsin sağlamlığına ağır zərər vurulmaqla quldurluq) maddələrilə ittiham elan edilib.

Daha sonra təqsirləndirilən şəxsə söz verilib. R.Ağazadə ona elan edilmiş ittihamla və Cinayət Məcəlləsinin iki maddəsilə özünü təqsirli bilməyib.

Məhkəmənin növbəti iclası fevralın 5-nə təyin edilib.

Qeyd edək ki, qətlə yetirilən M.M. tanınmış vəkili, eyni zamanda deputatlığa namizəd olmuş V.M.-in qardaşı imiş.

"Baxış bucağı"

Deputat, Milli Cəbhə Partiyasının sədri Razi Nurullayev 7 fevral 2024-cü il tarixdə keçiriləcək növbədənə prezident seçkisində namizəd olaraq iştirak etmək istəyir. Razi Nurullayev seçki iddiasını ortaya qoyması və digər məsələlərlə əlaqədar "Yeni Məsəvat"ın suallarını cavablandırır.

larda məntiq olsun. Milli Cəbhə Partiyası seçkidə qələbə üçün mübarizə aparacaq, amma biz də təbii ki, real vəziyyətin iqtidar partiyasının namizədinin xeyrinə olduğunu bilir. Amma bu, o demək deyil ki, biz əlimizi-qolumuzu sallayıb məğlubiyyətlə barışmalıyıq. Seçki bir prosesdir, reallıq öncədən görünə bilər, amma proses canlı olduğuna görə ruhdan düşmək olmaz. Digər tərəfdən isə ölkədə pre-

kor-koranə yox, reallıqları və vəziyyəti real olaraq qiymətləndirib, addımlayıram. Gerek reallığın içindən ən yüngüllünü və zişansızını seçsən.

-Keçən seçkilərdən sonra Prezident İlham Əliyev namizədlərə, rəqiblərinə təşəkkür etmişdi. O zaman bildirilirdi ki, namizədlərin təklifləri diqqətdən kənarda qalmayacaq. Sizin hansısa təklifləriniz müsbət həllini tapdı mı?

- Təklif etmişdim ki, hər bir ailəyə Neft Fondundan dövlət

yaşamamalıdır. Biz sosial demokratlar üçün hər bir vətəndaşın ləyaqətli yaşayışı önəmlidir. Bunun üçün hər bir vətəndaşın pulsuz təhsil alması, bütün növ tibbi xidmətlərə malik olması, pulsuz peşəyə yiyələnməsi dövlətin təməl borcudur.

- Razi bəy, maraqlıdır, seçici olaraq özünüz kimə səs verəcəksiniz?

- Razi Nurullayev namizəd Razi Nurullayev Qulaməli oğluna səs verəcək.

Prezident seçkilərində imza toplanması necə gedir?**2024**

-cü il fevralın 7-də keçiriləcək növbədənə prezident seçkilərində namizədliyi təsdiqlənən şəxslərin sayı, hələlik, 7 nəfərdir. Ümumilikdə 15 nəfər isə namizədliyini verib. Artıq imzatoplama kampaniyası da başlayıb.

"Turan"ın xəbərinə görə, prezidentliyə namizədlər seçkilərə qatılmaq üçün 40 min imza yığmalıdır və həmin imzalar Mərkəzi Seçki Komissiyasında (MSK) təsdiqlənməlidir. Əvvəlki seçkilərdə bəzən namizədlərə imza yığmaq üçün hakimiyyətin öz inzibati resurslarından istifadə etdiyi, müxalif namizədlərə isə maneələrin yaradıldığı ilə bağlı iddialar səslənmişdi. Həmin iddialara görə, hakimiyyət bəzi özünə sərf edən namizədlərə bununla yol açıb, rəqabət götürməyi yaratmaq istəyir, gerçək iddiaçılar isə sıxışdırılır.

Hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Nəzarət-Təftiş Komissiyasının üzvü Elman Nəsirov "Turan"a bildirib ki, partiyanın İdarə Heyətinin qərarı ilə Prezident İlham Əliyevin namizədliyi irəli sürülüb və dekabrın 16-da bütün sənədlər Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim olunub: "Namizədlər yanvarın 8-nə qədər sənədləri təqdim etməlidir. Sonra həmin sənədlərə baxılacaq və MSK onlarla bağlı qərar verəcək. Yanvarın 15-dən isə namizədlərin təbliğat-təşviqat kampaniyası başlayacaq".

Hakim partiyanın namizədi Prezident İlham Əliyevin imzatoplama kampaniyasına gəlincə, E.Nəsirov bunları deyib: "Nəzərə alsaq ki, cənab Prezidentin ölkədə reytingi pük nöqtəsindədir, müvafiq imzaların toplanması xüsusi çətinlik yaranan bir məsələ deyil".

YAP rəsmisi namizədlər üçün inzibati resurslardan istifadə edilməsi iddiasını isə iftira adlandırır.

Prezidentliyə namizəd, Böyük Quruluş Partiyasının sədri Fazil Mustafa da deyib ki, imzaların toplanmasını rayon təşkilatları həyata keçirir. Partiya sədri qeyd edib ki, hələlik, onlara imzatoplama kampaniyası çərçivəsində dövlət qurumlarının hər hansı maneələri ilə bağlı şikayət daxil olmayıb.

F.Mustafanın fikrinə, bu seçkilər spesifik seçkilərdir: "Çünki bu ilk seçkilərdir ki, burada favorit Qarabağın işğaldan azad olunmasından sonra indiki iqtidarın nümayəndəsidir. Burada söhbət təkə iqtidarın gücü, maddi resurslardan getmir. Həm də mənəvi bir yanaşma var cəmiyyətdə. İnsanların Qarabağı azad etmiş bir iqtidara münasibəti həttə müəyyən sosial narazılıqları olsa belə, müsbətdir".

Namizədliyi təsdiqlənən qalan 5 şəxs deputat Zahid Oruc,deputat Milli Cəbhə Partiyasının sədri Razi Nurullayev, Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev, Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri, Qüdrət Həsənzadə və keçmiş Liberal Demokrat Partiyasının sədri Fuad Əliyevdir.

Hələlik, onların da qərarlarından pozuntulara aid şikayətlər eşidilməyib.

güc tətbiqinə və sanksiyalara haqq qazandırmaq üçündür.

Ümumiyyətlə isə tam olaraq nüvə silahına qarşıyam. Bütün qırqın silahlarının məhvini istərdim. İstərdim ki, bütün xalqlar sülh və əmin-amanlıq içində yaşasınlar. Müharibələr və münaqişələr heç bir xalqa xeyir və bərəkət gətirmir, sadəcə fəlakətlərə düçar edir. Bu gün Azərbaycan dövləti sülh gündəliyini müzakirə edir və sülhə sadıq ölkədir. Mən də sülhün və dinc yanaşı yaşamanın tərəfdarıyam və birmənalı yolumuz budur. Amma bizə təcavüz edənlərə və etmək istəyənlərə qarşı da silahımız hazır olsun.

- Yeni namizədlər ortaya iddia qoyub. Namizədlərin sa-

yının artmasından narahat deyilsiniz ki? Ümumən nə qədər seçici səsini iddia edə bilər?

- Hər kəsin namizəd olmaq hüququ var və bundan narahat deyiləm. Bir çoxları namizəd olmaq asan gəlir, amma inanırı ki, onun məsuliyyət yükü o qədər ağırdır ki, adamın belini bükür. 2018-ci il seçkilərində xeyli qocaldım, dünyam dəyişdi. Səs sayını deyə bilməyəcəm, amma eğer namizəd qalıb olmaq istəmirsə, demək hədəfi yanlışdır. Yəni də deyim ki, gərək hədəf düzgün seçilsin, birinci olmasın da, sonrakı mərhələlərdə böyük zəfərlər səni gözləyə bilər.

Elşad PASASOY, Musavat.com

"Dedilər ki, əlində olan-qalanını seçkiyə xərcləyib sonra ac qalacaqsan..."

"Prezidentliyə namizədliyini irəli sürmüş Razi Nurullayevdən ilginclər açıqlamalar

- Razi bəy, seçkidə iştirak təşəbbüsü öncə kimdən gəldi? 2018-ci ildə keçirilən növbədənə prezident seçkilərində də namizəd olmuşdunuz. Amma o zaman fərqli bir durum idi.

- Milli Cəbhə Partiyası üçün seçkidə iştirak həm də siyasi həyatda qalmaqla əlaqəli. Əgər siyasi partiya müxtəlif bəhanələrlə seçkidə dalbadal iştirak etməkdən imtina edərsə, həm öz üzvlərinin, həm də xalqın gözündən düşür və beynəlxalq ictimaiyyət qarşısında da hörmətini itirir. Məsələn, Əli Kərimli seçkiləri boykot etdiyini elan edib, lakin hələ görməmişəm ki, normal bir şəkilat və ya şəxs onun bu qərarına haqq qazandırsın. Hətta zamanında dostu olmuş və dəstək vermiş adamlar da ondan üz döndərüb. Çünki boykotla iş bitmir. Boykotun arxasında hansı planlar dayanıb? "A", "B" planı varmı? Heç bir plan yoxdur. Onun üçün də boykot güclünc qərardır.

Qarşıdan bələdiyyə və parlament seçkiləri gəlir. Bu məntiqə o seçkilərdə də iştirak etməyəcəklər. Etsələr, səbəbini nə ilə izah edəçəklər? Deyəcəklər ki, indi seçki mühiti yaxşıdır? Gərək qərar-

zidentliyə namizəd olub mübarizə aparmaq və öz proqramlarını xalqla bölüşmək gələcək qələbələr üçün ciğir açar bilər.

- Səmimi deyin, qərarınızı verərkən hakimiyyət düşərgəsindəki dostlarınız, həmkarlarınızla da məsləhətləşdinizmi?

- Hakimiyyətdə tanışları var, çünki deputatam və hakimiyyətin bir qolunda təmsil olunuram. Ancaq daha çox məsləhətləşdiyim kənar qüvvələr idi. Hər kəs dedi ki, "özünü yorma, nə sənin, nə də digərlərinin heç bir şansı yoxdur". Bəzisi zarafat etdi ki, əlində olan-qalanını seçkiyə xərcləyib sonra ac qalacaqsan. Ətrafımda məsləhətləşə biləcəyim adamlar çoxdur və fikirlər aşağı-yuxarı eyni oldu. Sonunda partiya iştirak qərarı verdi. Sonra bəzi dostlar zəng edib narazılığını etdi ki, iştirak edəçəkdinsə, bizim fikrimizi nəzərə almayacaqdınsa, niyə bizimlə uzun-uzadı məsləhətləşirdin? Açıq deyim ki, bəzi dostları başa düşməkdə çətinlik çəkirəm. Məsləhətləşmək öhdəlik götürmək deyil ki... Hər zaman öz şəxsi fikrim olub və əyri, yoxsa düz öz yolumla getmişəm. Amma

nəzarəti və biznes plan çərçivəsində öz kiçik biznesini qurmaq üçün 10 min manat ayrılınsın. Bu layihə bu və ya digər şəkildə ailə özünüməşğulluq şəklində həyata keçirilir. Digər təkliflərin həyata keçməsi barədə məlumatım yoxdur.

- Yəqin ki, seçki platformanız var. Əsas hədəfləriniz nədir?

-Milli Cəbhə Partiyası sosial-demokratiya ideoloji xəttinə malik partiya. Milli Cəbhə Partiyası sosial demokratiya ideologiyasını ona görə seçdi ki, o, kapitalizmin yaratdığı sosial bərabərsizliyi kompensasiya edə bilsin. Kampaniyamızda da bu, əsas hədəflərdən biri olacaq. Milli Cəbhə Partiyası kasıbların partiyası, Razi Nurullayev də onların namizətidir. Yeni Razi Nurullayev xalqın adamıdır. Biz sosial demokratlar kapitalizmin səbəb olduğu bərabərsizlik və ədalətsizlikləri demokratik sistem içində qəbul edilə bilən səviyyəyə salmağı hədəfləyirik. Sadəcə dildə desək, bizim partiya üçün bu, o anlama gəlir ki, eğer bir nəfərin savadı, bacarığı yoxdursa, o digərlərindən on dəfələrlə aşağı səviyyədə

Dekabrın 26-sında Milli Məclisin növbəti plenar iclası Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə keçirildi. Cari məsələlər zamanı çıxış edən deputat Əli Məsimli diqqəti kənd təsərrüfatındakı duruma yönəltdi: “Bu sahədə həllini gözləyən vacib problemlər sırasında su ehtiyatlarından səmərəli istifadə və suvarma məsələsi xüsusi yer tutur.

Belə ki, cari təsərrüfat ilində Şəki rayonunda payızlıq əkinlər üzrə məhsuldarlıq əlverişsiz iqlim şəraiti səbəbindən son dərəcə aşağı səviyyədə olmuşdur. Rəsmi statistik yox real göstəricilərdən çıxış etsək, sahələrin çoxundan bu il 13-17 sentner buğda və arpa yığılıb. Arpa əkinləri üzrə vəziyyət daha kritik olmuşdur. Bildiyimiz kimi, Şəkiddə əsasən, dəmyə əkinçiliyidir. Bu baxımından quraq illərdə məhsuldarlıq olduqca aşağı səviyyədə olur. Kəndli nəinki gəlir əldə edə bilmir, qoyduğu sərmayədən belə məhrum olur və müflis duruma düşür. Bu mənada quraqlıq əslində təbii fəlakət hesab edilməlidir. Son iki ildə ölkəmizdə aqrar sığortanın tətbiqinə başlanılıb. Lakin qeyd etməliyik ki, sığorta zərfinə quraqlıq hadisəsi düşməyib. Axı sel, dolu və sair hadisələrlə yanaşı, dəmyə əkinçiliyinin tətbiq olunduğu bölgələrimizdə quraqlıq hadisəsi daha böyük ziyan vurur və ilin quraq keçməsi bizim iradəmizlə əlaqəli deyil və ona qarşı mübarizə üsulları yoxdur. Halbuki yanğına qarşı təhlükəsizlik tədbirləri görülmə bilər, doluya qarşı dolu dağıdan vasitələrdən yararlanma bilikləri və s. Eyni zamanda sonuncu sadaladığımız hadisələr kütləvi olmur, lokal-məhəlli xarakterli olur. Quraqlıq isə bütün bölgəni əhatə edir. Qeyd edilənlərdən çıxış edərək təklif edirik ki, “Aqrar sığorta haqqında” qanuna dəyişiklik edərək quraqlıq hadisəsi sığorta zərfinə əlavə edilsin”.

Deputat Bəhruz Məhərrəmov bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin 2024-cü ili “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan etməsi Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa sədaqətinin və ölkəmizdə həyata keçirilən məqsədyönlü siyasətin ifadəsidir. Qeyd etdi ki, əslində, Azərbaycanın ekoloji məsələlərdən danışmağa hər kəsdən çox haqqı var: “Çünki ilk növbədə “Təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsi” olmaq bizim milli prioritetimizdir. Digər tərəfdən, 30 il ekosidə məruz qalan Livan ölçüdə bir ərazidə işğala son qoyaraq böyük ekoloji fəlakətin qarşısının alınması ilə BMT-nin

Parlamentdən sahibkarlara növbəti güzəşt

Deputatlar “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Qanuna dəyişiklikləri təsdiqlədilər

Çərçivə Konvensiyasının, Kioto Protokolu və Paris Razılaşmasının global miqyasda tənənəsi deməkdir. Təsədüfi deyil ki, məhz bu inkaredilməz amillər qarşısında hətta bizə qeyri-dost olan subyektlər belə əks arqument tapmadı və dünya birliyi böyük hörmət və etimad göstərərək COP 29-un Azərbaycanda keçirilməsi barədə yekdil qərar verdi”.

B.Məhərrəmov qeyd etdi ki, cənab İlham Əliyev COVİD 19-la mübarizədə olduğu kimi, iqlim dəyişikliyi üzrə global səylərin birləşməsinə də təşəbbüsləri ələ almaqda və ölkəmizi bu istiqamətdə əsas oyunçulardan birinə çevirməkdədir. Deputat qeyd etdi ki, bu gün Qərb Azərbaycan vətəndaşının Prezidentiyəm” fikri öz təsdiqini 7 fevral 2024-cü ildə ən yüksək səviyyədə tapacaq. Bütün Qərb dünyası görcək ki, seçki mədəniyyətinin, seçki coşğunluğunun iki ölkəsi var: Türkiyə və Azərbaycan!”

Deputat Etibar Əliyev “Böyük Qayıdış”dan danışaraq bildirdi ki, 30 ildən sonra yenidən evimizə qayıdırıq: “21 dekabr 2023-cü ildə Xankəndi stadionunda Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev çıxışını bu sözlərlə başladı. “Əziz dostlar, Xankəndiyə xoş gəlmisiniz! İlk dəfədir ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə futbol matçı keçirilir. Bu münasi-

bətlə bütün Azərbaycan xalqını ürəkdən təbrik edirəm. Bizə məkanımızı qaytaran Prezidentimizə əbədi olaraq minnətdar olmalıyıq. Dövlətimizin başçısı keçən il ad günündə 24 dekabrda Qərbi Azərbaycan İcmasının inzi-batı binasında tarixi bir nitq söylədi. Həmin nitqin sonuncu fikri pragmatik çağırışdır: “Bir daha onu da bildirməliyəm ki, bu yer icma üçün təsadüfən seçilmədi, rəmzi mənəsi var. Bu binada yerləşmiş qarabağlılar artıq Qarabağa ya qayıdıblar, ya da qayıtmağa hazırlanırlar. Burada yerləşən qərbi azərbaycanlılar da qayıdacaqlar, İnşallah.”

Bəli, İlham Əliyevin “Mən bütün Azərbaycan xalqının, hər bir Azərbaycan vətəndaşının Prezidentiyəm” fikri öz təsdiqini 7 fevral 2024-cü ildə ən yüksək səviyyədə tapacaq. Bütün Qərb dünyası görcək ki, seçki mədəniyyətinin, seçki coşğunluğunun iki ölkəsi var: Türkiyə və Azərbaycan!”

Deputat Tural Gəncəliyev Fransadakı anti-Azərbaycan addımlara etirazını bildirdi. Qeyd etdi ki, Fransada Azərbaycan şairəsi Xurşidbanu Natəvanın heykəlinin sökülməsi ilə bağlı xəbərlər var: “Bu, Fransanın Azərbaycan mədəniyyətinə qarşı atdığı addımlardan biridir. Vaxtı ilə Ermənistandan bizə qarşı istifadə edən Fransa ölkəmizin mədəniyyətinə qarşı addımlar atır. İndi Azərbaycana, onun mə-

dəniyyətinə qarşı belə irtica addım Fransanın əsil üzünü göstərmiş olur”.

T.Gəncəliyev Ermənistanı yenidən silahlandırانların məqsədlərinə nail ola bilməyəcəklərini bildirdi: “Ermənistanı yenidən silahlandırانlar revanşist qüvvələri alovlandırmaq məqsədi güdür, amma buna nail ola bilməyəcəklər. Təəssüflər olsun ki, vaxtilə Ermənistandan manipulyasiya aləti kimi istifadə edən, sonradan xunta rejiminin əli ilə Qarabağda xaos yaratmaq istəyən Fransa indi də Azərbaycan mədəniyyətinə qarşı, Qarabağın, mədəniyyətini, Xurşidbanu Natəvana qarşı belə hərə-kətlərə yol verir”. Deputatın sözlərinə görə, ironiya ondan ibarətdir ki, dünyada mədəni və qeyri-mədəni irsin qorunmasına məhsul olan UNESCO-ya ev sahibliyini Fransa edir. Bu da çox təəssüfedicidir. “Ümumiyyətlə, Fransanın irtica siyasətini ifşa edən ıçaqlarımızı işə salmalıyıq. Fransa insan hüquqları, mədəni irslə bağlı Azərbaycana və dünyanın digər ölkələrinə dərs keçəcək sonuncu ölkədir”.

Deputat Hikmət Babaoğlu da Fransada Natəvanın heykəlinin sökülməsinə etirazını bildirdi: “Hazırda Fransanın Azərbaycan mədəniyyətinə qarşı addımlarını görürük. 44 günlük müharibədə Fransa bizim əleyhi-mizə bəyanatlar səsləndi-

rəndə bizdən heç kim Hüqonun əsərlərini yandırmaq niyyətinə düşməyib. Bunun səbəbi bizim mədəni xalq olmağımızdır”.

Deputat Sahib Aliyev isə dedi ki, Fransa deyəsən, yenidən öz qaranlıq və sözlün hər anlamında üfunətli keçmişinə dönməklə yanaşı, Xan qızının qəbrini dağıdan hay vandallarıyla eyni dalğada olduğunu, böyük bacılığını bunda da göstərir: “Üfunətli keçmiş dəyər-kən mənim yadıma 11-ci əsrdə səlibçiliyin təzə baş qaldırdığı dövrlərdə Fransa kralı birinci Anrının xanımı Anna Kiyevskayanın atası Yaroslav Mudriya göndərdiyi məktub düşdü. O məktubda qeyd edilirdi ki, Kralın üfunətli verən sarayında oxumağa nə bir kitab var, nə də musiqi alətlərində ifa edə biləcək adam. Kral özü isə savadı olmadığından imza əvəzinə sadəcə xaç şəklində çəkirdi. Düzdür, prezident Makron yazıb-oxumağı bacır, amma bir sıra hərəketləri ilə Kral Anridən elə də çox fərqlənmədiyini ortaya qoyur. Onun əyləşdiyi Yelisey sarayı isə yenə üfunətli verən, oradakı kabinetlərdən ksenofobiya, islamofobiya qoxusu gəlir. Küçələrinde siçovullar dolaşan, seqrəqasıya prinsipi əsasında kvartallara bölünən Paris də bütövlükdə onun kimi mədəniyyətinə qarşı addımlarını görürük. 44 günlük müharibədə Fransa bizim əleyhi-mizə bəyanatlar səsləndi-

mən Parisdən fotolar paylaşıqlarını görürəm. Ancaq istərdim bilsinlər ki, Avropada Parisə sevgi şəhəri deyində tamamilə başqa şeylər nəzərdə tutulurdu. Söhbət o Parisdən gedir ki, 1945-ci ildə oradakılar öz qadınlarının başlarını qırmaqla namuslarını yuduqlarını, Hitler Almaniyaşından qisas aldıklarını deyirdilər. Və belə qadınların sayı yüz mini ötürdü”.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nizami Səfərov “Arbitraj haqqında” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsini diqqətə çatdırdı. O, layihənin mətnində dəyişiklik edilmədən müzakirəyə təqdim olunduğunu dedi. Qanun arbitrajın həyata keçirilməsi ilə bağlı yaranan ictimai münasibətləri

tənzimləyir, arbitraj sazişinə dair tələbləri, Azərbaycan Respublikasında arbitraj məhkəmələrinin və daimi arbitraj təşkilatlarının təşkili, fəaliyyət göstərməsi, arbitraj icraatının aparılması, arbitraj qərarlarının tanınması və icrası qaydalarını müəyyən edir.

Qanun layihəsi səsə qoyularaq üçüncü oxunuşda qəbul edildi.

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova növbəti məsələnin “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi olduğunu bildirdi və sənədin bir oxunuşda qəbul ediləcəyini qeyd etdi.

Sonra İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili qanun layihəsi barədə məlumat verdi. Diqqətə çatdırıldı ki, 2015-ci ildən etibarən bu Qanunun 2-ci maddəsində nəzərdə tutulan yoxlamalar istisna olmaqla, sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların keçirilməsinə məhdudiyyət tətbiq olunur. Qanun layihəsində yoxlamaların dayandırılması müddətinin daha bir il müddətinə - 2025-ci il yanvarın 1-dək uzadılması nəzərdə tutulub.

Qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edildi.

Milli Məclisin payız sessiyasının son iclası dekabrın 30-da keçiriləcək.

□ **Elsad PAŞASOY,**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycan Mərkəzi Bankının (AMB) Kollegiyası "Valyuta mübadiləsi fəaliyyətinə lisenziyanın (lisenziyanın əlavəsinin) alınması üçün ərizə forması"nı və "Valyuta mübadiləsi fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün nizamnamə (şərikli) kapitalının minimum miqdarı, girov vəsaitinin məbləği və geri alınmasına dair rəyin forması ilə bağlı Tələblər"i təsdiqləyib.

"Yeni Məsvat" xəbər verir ki, bununla bağlı AMB-nin sədri Taleh Kazımov yeni qərar imzalayıb. Qərara əsasən, valyuta mübadiləsi fəaliyyətinə lisenziya almaq istəyən şəxslərə, eləcə də hər obyektə görə nizamnamə kapitalının minimum həddi müəyyən edilib. Belə ki, valyuta mübadiləsi fəaliyyəti üçün kapital tələbi I bölgədə (Bakı) 600 min manat, hər əlavə obyektə görə 300 min manat, II bölgədə (Abşeron, Sumqayıt və Gəncə) 450 min manat, hər əlavə obyektə görə 150 min manat, III bölgədə (I, II və IV bölgələr istisna olmaqla, həmçinin Naxçıvan MR) 375 min manat, hər əlavə obyektə görə 75 min manat, IV bölgədə (Şərqi Zəngəzur və Qarabağ iqtisadi rayonlarının işğaldan azad edilmiş əraziləri) 300 min manat, hər əlavə obyektə görə 0 manatdır.

Həmçinin, valyuta mübadiləsi əməliyyatı yalnız nağd qaydada və müştərilərin sifarişləri ilə həyata keçiriləcək. Valyuta mübadiləsi məntəqəsinə nağd xarici valyutanın bir müştəriyə 500 ABŞ dolları ekvivalentindən artıq satılması, habelə bir müştəridən 10 min ABŞ dolları ekvivalentindən artıq alarkən şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd tələb ediləcək.

"Exchange"lər bu şərtlə açılır-600 min verməli...

Ekspertlər hesab edir ki, dəyişikliklər nəzarət üçün lazımdır, amma...

Yaxud istisna hal deyil: "Bu, yalnız Azərbaycana aid məsələ deyil, bütün dünyada var. 10-15 il qabaq Avropa ölkələrində, hətta Rusiyada belə "exchange"-də pul xırdalayarkən, dollar alış-veriş zamanı pasport təqdim olunurdu. Burada qeyri-adi nə isə yoxdur, tətbiq olunandır. Banklarda ikinci məqam odur ki, "müştəri tanı prinsipi", "çirkli pulların yuyulması" məsələləridir ki, bunlar ciddi şəkildə tətbiq olunmağa başla-

yuta axını artırmaq üçün qiymətli kağızların alınmasına da şərait yaradırdı. Amma hazırda bütün dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da valyuta ilə bağlı ciddi tədbirlər həyata keçirilir. Bu, qardaş ölkə Türkiyədə də, Azərbaycanda da belədir.

"Exchange"lərə gəlincə isə qoyulan tədbirlərlə bağlı icra məsələlərində müəyyən problemlər yaşanır. Hər bir "exchange"-ə lisenziya veril-

əsas səbəblərdən biri budur ki, nəzarət mexanizmi olsun. Nəyə? Çirkli pulların yuyulmasına, eləcə də valyuta alış-satışına. Çünki hazırda dünyada ölkədən kapital axını məsələlərində ciddi nəzarət mexanizmi formalaşdırılır".

İqtisadçı Eldəniz Əmirov da mövzu ilə bağlı "Yeni Məsvat"a fikirlərini açıqladı: "Dekabrın 6-da Mərkəzi Bankın rəhbərinin ölkenin tanınmış iqtisadçıları ilə görüşü keçirildi. O zaman bu görüşdə mən də iştirak etdim. Həmin görüşdə Taleh Kazımov valyutadəyişmə məntəqələrinin yaradılması ilə bağlı, ümumiyyətlə valyuta mübadiləsi fəaliyyətinin təşkili ilə bağlı sual verildi. O dedi ki, bununla bağlı ciddi işlər görülür, tamamlanma mərhələsindədir. Yaxın müddətdə yekun qərar təsdiqlənəcək. Görünür, artıq həmin proseslər tamamlandı və qərar təsdiqlənib. Hesab edirəm ki, bu müsbət haldır. Digər bir müsbət hal isə məntəqələrin bölgələr üzrə bölünməsidir. Yeni Bakının daha çox xüsusi çəkiyə malik olması, burada kapital tələbinin də bölgələrlə müqayisədə iki dəfəyə qədər yuxarı olmasıdır. Burada bir detallı xüsusi qeyd etmək istəyirəm. Çünki 4 zonaya bölünüb, birinci-Bakı; ikinci- Abşeron, Sumqayıt, Gəncə; üçüncü isə bölgələr, eyni zamanda, Naxçıvan; dördüncü isə Şərqi Zəngəzur və Qarabağ iqtisadi rayonlarının işğaldan azad olunmuş əraziləridir. Məhz dördüncü bölgədə əlavə obyektə görə sifir manat tələbi qoyulub. Hesab edirəm ki, bu böyük bir ərazidir. Fikrimcə, bunu dəyişməyə ehtiyac var. Çünki ən azı bir inzibati rayon üzrə olsaydı, bu daha doğru olardı. Çünki Şərqi Zəngəzur və Qarabağ iqtisadi rayonla-

nda kifayət qədər rayon var. 9 inzibati rayon üzrə bir məntəqə üçün kapitalın tələb olunması, digərləri üçün sifir kapital, ciddi risk yaradır. Yeni təsərrüfat subyekti 300 min manat kapitalla valyuta mübadiləsi məntəqəsi açır, daha sonra onun sayını bütün rayonlar üzrə paylaşıdır. Fikrimcə, bu, risk faktoru yaradır. Ona görə bunu ən azı bir inzibati rayon üzrə sifir manat, digər inzibati rayonlar üzrə isə müəyyən məbləğin orada təbliğ edilməsi kapital olaraq daha doğru olardı. Bu

qərar gələcəkdə ora əhalinin köç prosesinin sürətindən asılı olaraq digər məntəqələr üçün də müəyyən kapitalın tələb olunmasına ehtiyac var. Hər bir inzibati rayon üzrə əlavə məntəqənin açılması, sifir manat müəyyənleşe bilər. Amma 14 inzibati rayonun hər birinin ərazisi üzrə sifir kapital olması bir qədər risklidir. Zaman keçdikcə, əhali orada məskunlaşdıqca bu məbləğə yenidən baxılmasına ehtiyac olacaq".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Məsvat"

Şahin Mustafayev Nazirlər Kabinetində iclas keçirdi

Şahin Mustafayevin rəhbərliyi ilə Nazirlər Kabinetində iclas keçirilib.

Nazirlər Kabinetindən verilən xəbərə görə, Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, "Təhlükə potensialı obyektlərin təhlükəsiz istismarının təmin edilməsi sahəsində dövlət orqanlarının (qurumlarının) fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi üzrə Koordinasiya Komissiyası"nın sədri Şahin Mustafayevin rəhbərliyi ilə Nazirlər Kabinetində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24.09.2022-ci il tarixli 3488 nömrəli Sərəncamından irəli gələn tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı Komissiyanın növbəti iclası keçirilib.

İclasda habelə Komissiyanın üzvü olan dövlət orqanlarına (qurumlarına) fəaliyyət istiqamətlərinə aid təhlükə potensialı obyektlərin təhlükəsiz istismarı sahəsində nəzarətin gücləndirilməsinə dair müvafiq tapşırıqlar verilib.

Dövlətə aid torpaqlarla bağlı yeni qayda

Bakı şəhərinin inzibati ərazisində dövlət mülkiyyətinə aid torpaq sahəsi bərpa olunan enerji mənbələrinin ərazisi kimi müəyyən ediləcək.

Baş nazir Əli Əsədov bununla bağlı qərar imzalayıb. Qərara əsasən, Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Pirsaat qəsəbəsi ərazisində yerləşən dövlət ehtiyat fondu torpaqları kateqoriyasına aid 300,77 hektar torpaq sahəsi günəş elektrik stansiyasının tikintisi məqsədilə bərpa olunan enerji mənbələrinin ərazisi kimi müəyyən edilib. (torpaq sahəsinin yerləşdiyi yeri, ölçülərini və sərhədlərini göstərən yerquruluş xəritəsi əlavə olunur). Energetika Nazirliyi müəyyən edilmiş bərpa olunan enerji mənbələrinin ərazisində elektrik enerjisi istehsalçısının seçilməsi ilə bağlı tədbirləri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 2 avqust tarixli 2285 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Bərpa olunan enerji mənbələrinin ərazisində elektrik enerjisi istehsalçısının seçilməsi Qaydası"nın tələblərinə uyğun həyata keçirməlidir.

Bu Qərarın icrasına nəzarət Nazirlər Kabineti Aparatının Aqrar və ekologiya şöbəsinə həvalə edilib.

Valyuta mübadiləsi məntəqəsində bir fiziki şəxsə aparılan valyuta mübadiləsi əməliyyatının gündəlik həddi 20 min manat və ona ekvivalent məbləğdə müəyyənleşib.

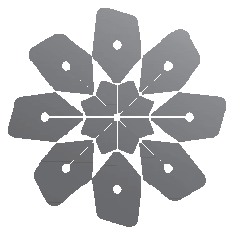
Qeyd etmək yerinə düşər ki, neçə vaxtdır bununla bağlı müzakirələr aparılır, amma hələ ki nəticə yoxdur. Bəs indiki qərar nəyi dəyişəcək? Hökumət niyə "exchange"-lərin açılmasından ehtiyat edir?

Bank məsələləri üzrə ekspert Eiman Sadıqov mövzu ilə bağlı "Yeni Məsvat"a dedi ki, "exchange"-lərlə bağlı qaydalarda əks olunan 20 min, 500 dollar tələbi əslində yenilik,

yib. 2001-ci ildən bu yana get-gedə kəskinleşir. Bu təbiiq olunduğu üçün hər bir bank əməliyyat etdiyi müştərilərini tanımaq məcburiyyətindədir".

Ekspert əlavə edib ki, ölkədə neft istehsalının yüksək olduğu vaxtlarda, xüsusilə 2011-ci ilə qədər, o cümlədən neftin qiymətinin daha baha olduğu vaxtlarda ölkəyə valyuta axını daha çox idi: "Valyuta axınının çox olduğu müddətdə bu məsələlərə o qədər də diqqət yetirilməmişdi. Ölkədən valyuta axını bizim üçün prioritet məsələ deyildi. Hətta zaman-zaman hökumət val-

sə, o zaman rahat şəkildə qoyulan qaydaları poza biləcək-lər. Məsələn, bir müştəriyə 100 min satıla da, alına da bilər. Çirkli pulların yuyulmasına qarşı banklar nəzarət edə bilməyəcəklər. Yeni "exchange"-lər tərəfindən bunlar rahat şəkildə həyata keçirilə bildiyi üçün, sənədləşmə ilə bağlı qoyulan limitlər, sənədləşmə işlərindəki icra işlərinə nəzarət ola bilməyəcəyi üçün kapital tələbi qoyulur. Avropada da "exchange"-lərlə bağlı lisenziyaların verilməsinə ciddi tələb qoyulub. Əslində bu hökumətin konkret olaraq hər bir şəxsə əvvəlki kimi hər tinda geniş şəkildə "exchange"-lərə imkan verməməyinin

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi

Işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası prosesi bilavasitə məskunlaşdırma, iqtisadiyyatın bərpası mərhələsinə qədəm qoyur. Gözlənilməsinə görə, bu mərhələdə bərpası prosesi Azərbaycanda iqtisadi aktivliyi tətikləməli, sahibkarlığın inkişafını sürətləndirməlidir. İqtisadiyyat Nazirliyinin dekabrın 26-da sahibkarlara yönəlik müraciətindən aydın olur ki, azad olunan ərazilərdə yerli sahibkarların görə biləcəyi işlərin reallaşdırılması zərurəti yaranıb. Belə ki, nazirlik kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinə aid olan sahibkarlara və hüquqi şəxslərə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə əməkdaşlıq təklif edib.

Bildirilib ki, antiterror əməliyyatı nəticəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərdə yaşayan sakinlərin, burada təmsil olunan dövlət qurumları, podratçı təşkilatlar və onların işçi heyətinin bir sıra xidmətlərlə təmin olunmasına zərurət yaranıb. Bununla əlaqədar, bu ərazilərdə ticarət, ictimai işə, məişət xidməti və digər istiqamətlərdə bəzi müəssisə və obyektlərin fəaliyyətinin (hotel, restoran, aptek, çörəkbişirmə, avtomobil servis mərkəzi və avtoyuma, çamaşırxana və quru təmizləmə, təmizlik xidməti, yükdaşıma xidməti, mobil operator məntəqələri və inşaat malları mağazası) bərpası planlaşdırılır.

Sahibkarlardan fəaliyyətə ən qısa zamanda başlama imkanının, müvafiq kadr potensialının mövcud olması; Dövlət Məşğulluq Agentliyinin təklif etdiyi şəxslərin kvota üzrə işlə təmin olunması; Fəaliyyətin təmin olunması üçün dövrüvə vəsaitlərinin (maliyyə vəsaiti, xammal, mal-material və s.); Müvafiq sahə üzrə maddi-texniki bazasının (avadanlıq, texnika və s. təminatı); Müvafiq sahə üzrə təcrübənin olması; Dövlət büdcəsi

qarşısında gecikdirilmiş vergi, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu (DSMF) və digər öhdəliklərinin olmaması tələb edilir.

Qeyd edək ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə fəaliyyət göstərəcək sahibkarlar üçün bir sıra güzəştlər və dövlət dəstəyi tədbirləri nəzərdə tutulur. Onlar 2023-cü il yanvarın 1-dən etibarən 10 il müddətində mənfəət (gəlir), əmlak, torpaq və sadələşdirilmiş vergidən, siyahısı təsdiq edilmiş iqtisadi fəaliyyət sahələri və mal nomenklaturaları üzrə texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların, habelə xammal və materialların idxalına görə ƏDV-dən, istehsal, o cümlədən emal və hasilat fəaliyyəti sahəsi üzrə vergidən, işğaldan azad edilmiş ərazidə vergi uçuşuna alınan və malları (işləri, xidmətləri) işğaldan azad edilmiş ərazinin rezidentlərinə təqdim edən hüquqi və fiziki şəxslərə topdansaş ticarət, tikinti və xidmət (əhaliyə göstərilən xidmətlər istisna olmaqla) sahələri üzrə vergidən, işğaldan azad edilmiş ərazidə vergi uçuşuna alınan və həmin ərazilərdə fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinə turizm,

pərakəndə ticarət, ictimai işə və digər əhaliyə xidmət sahələri üzrə vergidən azad olunurlar.

Fiziki şəxs olan istehlakçılar tərəfindən işğaldan azad edilmiş ərazilər daxilində yerləşmə vasitələri hesab edilən mehmanxanalar (hotellər) tərəfindən göstərilən gecələmə və qalma xidmətlərinə (digər əlavə xidmətlər istisna olmaqla) görə nağdsız qaydada ödənilən ƏDV-nin 30 faizi, nağd qaydada ödənilən ƏDV-nin 5 faizi geri qaytarılır.

Bundan əlavə, azad olunan ərazilərdə işəgötürənlər işçi heyətini Dövlət Məşğulluq Agentliyinin göndərişi əsasında

müəyyən edərsə, həmin şəxslərin əməkhaqqının birgə maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulur. Əməkhaqqının 50 faizi işəgötürən tərəfindən, 50 faizi isə Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən ödəniləcək.

Sosial güzəştlərə gəlincə, əmək müqaviləsi üzrə iş yeri işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə olarsa, mütəxəssislər qanunvericilikdə nəzərdə tutulan güzəştlərdən və imtiyazlardan istifadə etmək hüququna malikdirlər. İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə 5 təqvim günü müddətində əlavə məzuniyyət verilir.

İşğaldan azad edilmiş əra-

zələrdə fəaliyyət göstərən qeyri-dövlət (maliyyə və avtonəqliyyat vasitələri ilə yük daşıma sahələrində fəaliyyət göstərən, eləcə də dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına malları (işləri və xidmətləri) təqdim edən podratçılar (işğaldan azad edilmiş ərazi daxilində istehsal fəaliyyətini həyata keçirən rezident podratçılar istisna olmaqla) sektoru üzrə neft-qaz sahələrində fəaliyyəti olmayan sığortaedənlər (sığortaolunanlar) tərəfindən ödənilən məcburi dövlət sosial sığorta haqqının aşağıdakı hissəsi dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına subsidiyalaşdırılır. Muzdlu işçi-

si olan sığortaedən tərəfindən ödənilmiş məcburi dövlət sosial sığorta haqqının:

2023-cü il yanvarın 1-dən 2026-cı il yanvarın 1-dək - 100 faizi miqdarında;

2026-cı il yanvarın 1-dən 2029-cu il yanvarın 1-dək - 80 faizi miqdarında;

2029-cu il yanvarın 1-dən 2031-ci il yanvarın 1-dək - 60 faizi miqdarında;

2031-ci il yanvarın 1-dən 2033-cü il yanvarın 1-dək - 40 faizi miqdarında.

Fiziki şəxslərin (muzdlu işçi olmayan), o cümlədən sabit qəbz və fərqlənmə nişanı alan vergi ödəyicilərinin də 10 il müddətində özlərinə görə ödədikləri məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının 100 faizi miqdarında subsidiyalaşdırılması nəzərdə tutulur.

Qanunvericiliyə uyğun olaraq, riskli vergi ödəyicisi olmayan, habelə işğaldan azad edilmiş ərazilər üzrə vergi uçuşuna alınan və bilavasitə həmin ərazilərdə maddi nemətlər yaratmağa yönəldilmiş fəaliyyəti həyata keçirən hüquqi şəxslərə və fiziki şəxslərə kommunal xidmətlərdən (elektrik enerjisi, təbii qaz, su təchizatı və tullantı sularının axıdılması xidməti) istifadəyə görə ölkədaxili tariflərə uyğun olaraq ödədikləri vəsaitin 20 faizi məbləğində maliyyə yardımı ödənilir.

İqtisadiyyat

ÜSAVAT
N 234 (8370) 27 noyabr 2023

Dövlətdən işğaldan azad bölgələrdə çalışacaq sahibkarlara təklif

Bir sıra güzəştlər nəzərdə tutulur

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Dünya SAKIT

“8-ci kilometr” bazarında 8 manatlıq “dana əti”

Deyilənə görə, ucuz olan ətlər hamısı qoca inəklərdir-satıcılar isə başqa fikirdədir: “Camaatda pul yoxdur, ona görə ucuz satıram”

Dəfərlə ölkə ərazisində mənşəyi məlum olmayan heyvan ətlərinin satışı ilə rastlaşmışıq. Daxili İşlər Nazirliyi və digər aidiyyəti qurumlar bu məsələ ilə bağlı qabaqcadan tədbirlər görür, mənşəyi məlum olmayan heyvan ətlərini satmaq istəyən şəxsləri yaxalayır, məsuliyyətə cəlb edir. Amma bəzi işbazlar hələ də ölmüş heyvan, uzunqulaq ətlərini rayonlardan yığıra qəymətə xüsusi alverçilərə satır. Məlumatla görə, həmin ətlər paytaxt ərazisindəki dənəxana və ucuz kafelərə də satılır.

Bakının “8-ci kilometr” bazarındakı ət bazarında müşahidə apardıq. Bazarın ət satışı cərgəsindəki mənzərə heç də ürəkəçən deyil, elə antisanitar şəraitdə fəaliyyət göstərən ət cərgəsində satılan ətlərin vəziyyəti də. Ətlərin harda kəsilib gətirildiyi də məlum deyil.

Ən maraqlı məsələ isə burada satılan ətlərin qiymətidir. Məlumdur ki, 1 ildən çoxdur ölkədə mal ətinin qiyməti 14-15 manat arasındadır. Sümüksüz mal ətinin qiyməti isə 16-18 manatdan ucuz deyil. “8-ci kilometr” bazarında isə rast gəldiyimiz qiymətlər adama diksindirir.

Ət satılan ilk piştaxtaya yaxınlaşanda satıcı dərhal qarşımı kəsərək, “əmoğlu, bir

dənə ətə bax, kişmişdi e...” dedi və piştaxtanın üstündən sallanan ətləri yelləməyə başladı: “Bir saatdı kəşmişəm, hələ buxarı üstündədir. Gəl bura, elə qiymət deyəcəm ki, başqasına baxmayacaqsan. 90 kiloluq danadır, rayon heyvanı, yağılı. Nəyə istəyirsən and içim, bazarda belə ət tapa bilmərsən. Təmiz yağıdı, öz yağında bişəcək”.

Satıcının dediyi “kişmiş ət”in rəngi sapsarı idi. Satıcı elə qiymət dedi ki, həqiqətən də inanmırsan ki, bazarda o qiymətə ət ola: “Bax, səhər 9 manata satdığım ətdi, səne 8 manata verəcəm. Ətə söhbət yoxdu, körpə danadı. Neçə kilo çəkim?”

Satıcının bu “əndirim” qiyməti

mətindən sonra dərhal başqa piştaxtaya yaxınlaşmaq istəyəndə bu dəfə 55-60 yaşlı kişi yolumuzu kəsir. Bu satıcı da bəndənizi öz piştaxtasına çəkərək “bazarın ən ucuz əti məndədir” deyib reklama başladı: “Bərdə heyvanıdır. Mən başqa yerdən heyvan almıram, özüm gətirib kəsirəm, tanıdığım adamın fermasından idi. Bir dəfə ət alsan, həmişə məndən alacaqsan, başqa yere getməyəcəksən. Nömrə

mi də verirəm, pis ət olsa zəng edərsən. Sümüyü də maksimum çıxarmışam”.

Bu satıcıdan da ətin qiymətini soruşuram. Qiymət deyişmir. Dediynə görə, səhər ətin kiloqramını 9 manata satıb, indi isə 8 manata qədər “əndirim” edəcək.

Satıcıdan belə ucuz qiymətin səbəbini soruşanda isə cavabı bu oldu: “Bilirəm, qiyməti ucuz olduğuna görə almaq istəmirsən. Hər yerdə

ətin qiyməti 14-15 manatdı. Mən özüm gətirirəm heyvanı, ona görə ucuz satıram. Əhalini nəzərə almaq lazımdı. Camaatda pul yoxdu, ona görə ucuz satıram. Həm də bizim bazarda hamı ucuz satır deyər, rəqəbat var”.

Qarşıma çıxan daha bir piştaxtada müştəri axtarmayan satıcıya yaxınlaşıb onda satdığı ətin qiymətini soruşuram. Satıcı ağızucu “10 manat 50 qəpik” deyib yenə işinə davam edir. Niyə bu ətin qiymətinin digərlərindən baha olduğunu soruşanda isə satıcı “demək ki fərq var ətdə” dedi. Onu da dedi ki, ucuz olan ətlər hamısı qoca inəklərdir: “Mən isə rayondan cavan danalar

gətirirəm, baha satıram. Ətin fərqi də bax, göz qabağındadır”.

Qeyd edim ki, bütün piştaxtalardakı ətlərin üzərində baytarlıq möhürü var. Maraqlı məqam odur ki, həmin ətlərin sağlam kəsilməsini hansı baytarlıq laboratoriyası təsdiqləyir, necə təsdiqləyir və hansı əsasla möhür vurur? Kiloqramı 8 manata satılan ətin hansı keyfiyyətindən danışmaq olar? Şəhərin ən tanınmış ticarət mərkəzlərindən olan bu bazarda bu cür şəraitə göz yumanlar hansı məqsədi güdür?

**Samir Əli,
“Yeni Müsavat”,
Fotolar müəllifindir**

Azərbaycanda 2023-cü ildə əldə olunan iqtisadi artım region ölkələri arasında ən aşağıdır. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən bu ilin 11 ayında ölkədə 110,2 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 0,8 faiz çox ümumi daxili məhsul istehsal olunub. Hesabat dövründə iqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda əlavə dəyər 1,6 faiz azalıb, qeyri neft-qaz sektorunda isə 3,2 faiz artıb.

2023-cü ilin 11 ayında Gürcüstanda 6,1 faizlik, Ermənistanda 9,4 faizlik iqtisadi artım qeydə alınıb. Cənubi Qafqazın 3 ölkəsindən ikisindəki artımın əsas səbəbi olaraq Rusiya faktoru önə çəkilir. Həm erməni, həm də gürcü ekspertlər əldə olunan artımda Rusiya ilə iqtisadi, xüsusilə də ticari əlaqələrin 2022-ci ilin fevralından bəri görünməmiş sürətlə dərinləşməsinin böyük payı olduğunu bildirirlər. Bu zaman Ermənistan üzrə bu faktor artımın əhəmiyyətli hissəsini təmin edib, Gürcüstanda isə onun payı 30 faizə yaxın qiymətləndirilib. Ekspertlərə görə, Ermənistanda iqtisadi artımı tətikləyən sanksiyalı malların Rusiyaya reixracı, həmçinin Rusiyadan ölkəyə pul göndərişlərinin dəfələrlə çoxalması amilləridir. Gürcüstanda isə reixracdan daha çox Rusiyadan pul göndərişlərinin üstün rola malik olduğu qeyd edilir.

Maraqlıdır ki, bir sıra beynəlxalq qurumlar yaxın 3 ildə Ermənistan və Gürcüstanın iqtisadi böyüməsində Rusiya amilinin üstün rolunun qalacağını gözləyirlər. Buna görə də proqnozlarda hər iki ölkənin artım gözləntiləri Azərbaycandan xeyli yüksək görünür. Məsələn, Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) "Dünyanın İqtisadi Mənzərəsi" adlı hesabatında qarşıdakı beş il ərzində dünya ölkələrinin iqtisadi göstəricilərinin proqnozunu verib. Hesabatda Cənubi Qafqazın üç ölkəsi barədə də iqtisadi göstəricilər yer alıb. Məlum olub ki, 2028-ci ildə ümumi daxili məhsulun (ÜDM) real artımının ən aşağı səviyyəsi Azərbaycanda olacaq - 2,5 faiz. Ən yüksək göstərici Gürcüstanda - 5,2 faiz gözlənilir. Ermənistanda isə artımın 4,5 faiz olacağı proqnozlaşdırılır.

BVF-nin IV Maddə üzrə Azərbaycan iqtisadiyyatının icmalının yekunlarına dair bəyanatında qeyd olunur ki, 2023-cü ildə Azərbaycanda ÜDM-in artımı 2,4 faiz, 2024-2028-ci illərdə - illik 2,3 faiz səviyyəsində gözlənilir.

Xatırladaq ki, BVF-nin missiyası 1-16 noyabr tarixlərində Azərbaycanda səfərdə olub. Missiyanın gəldiyi qənaətə görə, Azərbaycan-

BVF-dən 5 illik proqnoz: Azərbaycan niyə geridə?

Ən yüksək göstərici Gürcüstanda - 5.2 faiz gözlənilir, Ermənistanda isə artımın 4.5 faiz olacağı proqnozlaşdırılır...

da inflyasiyanın azalması, neft və qazın yüksək qiymətləri ölkənin güclü xarici məvqeyini dəstəkləyib. Bank sektorunda vəziyyət yaxşılaşmaqda davam edir, lakin zəiflik üçün müəyyən risklər qalmaqdadır.

BVF-nin proqnozlarına görə, Azərbaycanın qeyri-neft ÜDM artımı 2023-cü ildə 4,2 faiz, 2024-cü ildə 3,6 faiz, 2025-2028-ci illərdə ildə orta hesabla 3,5 faiz təşkil edəcək. Neft sektorunda azalma 2023-cü ildə 1,5 faiz, 2024-2028-ci illərdə isə ildə orta hesabla 0,5 faiz olacaq.

BVF ekspertləri hesablayıblar ki, 2023-cü ildə Azərbaycanda ÜDM-in nominal həcmi 76,8 milyard dollar (2022-ci ildə - 78,7 milyard dollar), 2024-cü ildə - 79,7 milyard dollar, 2025-ci ildə - 82,8 milyard dollar, 2026-cı ildə - 86,2 milyard dollara yaxın, 2027-ci ildə - 89,7 milyard dollar, 2028-ci ildə - 93,8 milyard dollar təşkil edəcək.

BVF-nin qiymətləndirmələrinə görə, 2023-cü ildə Azərbaycanda orta illik inflyasiya 2022-ci ildəki 13,9 faizdən 9,4 faizədək enəcək, 2024-cü ildə 4,7 faizədək azalacaq, 2025-ci ildə 5 faizə artacaq, 2026-cı ildə - 4,5 faizədək enəcək, 2027-2028-ci illərdə illik 4 faiz ətrafında ola-

caq. Həmçinin 2023-cü il üçün Azərbaycanda cari əməliyyatlar hesabının profisiti ÜDM-in 12,4 faizi (2022-ci ildə ÜDM-in 29,8 faizi), 2024-cü il üçün - ÜDM-in 13,4 faizi, 2025-ci ildə ÜDM-in 10,5 faizi, 2026-cı ildə ÜDM-in 8,5 faizi, 2027-ci ildə ÜDM-in 7,7 faizi, 2028-ci ildə ÜDM-in 5,9 faizi səviyyəsində proqnozlaşdırılır.

Azərbaycan İqtisadiyyat Nazirliyi 2023-cü ildə ÜDM-in artımını 1,9 faiz, dünya bazasında neftin orta qiymətinin 60 dollar təşkil etməsi şəraitində 2024-cü ildə 2,4 faiz, 2025-ci ildə 2,9 faiz, 2026-cı ildə 2,7 faiz, 2027-ci ildə isə 3,6 faiz səviyyəsində proqnozlaşdırır. Proqnozlara əsasən ortamüddətli dövrdə ölkədə qeyri-neft/qaz ÜDM-nin həcmi 2024-cü ilin sonuna 84,2 milyard manat, 2027-ci ildə isə 106,8 milyard manata qədər artacağı və real artım tempinin 4,6-5,0 faiz intervalında olacağı gözlənilir. 2023-cü ildə neft-qaz sektoru üzrə ÜDM-in real ifadədə 0,3 faiz azalacağı, 2027-ci ildə ÜDM-nin tərkibində qeyri-neft/qaz sektorunun payının 78,7 faizə, neft-qaz sektorunun payının isə 21,3 faizə bərabər olacağı proqnozlaşdırılır.

Bəzi beynəlxalq agentliklərin hökumətin bu optimizmini bölüşmələri. Belə ki, Standard & Poors Beynəlxalq Reyting agentliyi 2023-cü il üzrə Azərbaycanın real ümumdaxili məhsulunda (ÜDM) artım olmayacağını, 2024-2026-cı illərdə isə artımın 1,4 faiz səviyyəsində olacağını proqnozlaşdırıb. Agentliyə görə, bu il nominal ifadədə Azərbaycanın ÜDM-nin 131 milyard manat (77 milyard ABŞ dolları) olacağı proqnozlaşdırılır. 2022-ci ildə 134 milyard manat (79 milyard ABŞ dolları) olan bu göstəricinin 2024-cü ildə 137 milyard manata (81 milyard ABŞ dolları), 2025-ci ildə 143 milyard manata (84 milyard ABŞ dolları), 2026-cı ildə isə 148 milyard manata (87 milyard ABŞ dolları) çatacağı gözlənilir: "Azərbaycan iqtisadiyyatı böyük ölçüdə karbohidrogen sektorundan asılıdır, neft və qaz ixracının 90 faizini və ÜDM-in təxminən 50 faizini təşkil edir. Hazırda ölkə əlverişli neft qiymətlərindən faydalanır, bu da öz növbəsində Azərbaycanın maliyyə vəziyyətini və tədiyə balansını dəstəkləyir. 2022-ci ildə "Brent" markalı neftin təxminən 100 dollar/barel səviyyəsində təxmin edilən orta qiymətinə nəzərən alaraq, orta neft qiymətlərinin 2023-cü il-

də 86 dollar/barel, sonrakı illərdə isə 85 dollar/barel səviyyəsində yüksək olaraq qalacağını gözləyirik".

BVF-nin Cənubi Qafqaz ölkələrində gözlənilən iqtisadi artımla bağlı proqnozu nə qədər realdır? İqtisadçı-alim, Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramovun "Yeni Müsavat"a dedi-yinə görə, ölkələr üzrə iqtisadi artım göstəricilərini müqayisə edərkən iqtisadiyyatların həcmi mütləq nəzərə alınmalıdır: "Cənubi Qafqaz iqtisadiyyatının 60 faizindən çoxu Azərbaycana məxsusdur. Buna görə də iqtisadiyyatda artım fazizini nəzərə alan zaman iqtisadi dəyərin hansı ölkədə daha böyük olduğunu da unutmaz. Azərbaycanın bu ilki və 2024-cü ildə gözlənilən iqtisadi artımın strukturuna baxdıqda görmək olur ki, artım əsasən qeyri-neft sektoru hesabına olacaq. Bu il də, gələn il də Azərbaycanda neft hasilatının azalması fonunda qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalında yüksək artım qeydə alınacaq. Bunun nəticəsində ölkədə ümumi məhsul istehsalında artım olacaq. Yeni Azərbaycanda yaxın müddətdə iqtisadi artım əsasən qeyri-neft sektoru hesabına baş verməsi gözlənilir. Bu isə ciddi keyfiyyət dəyişikliyi".

də 86 dollar/barel, sonrakı illərdə isə 85 dollar/barel səviyyəsində yüksək olaraq qalacağını gözləyirik".

İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənovun sözlərinə görə, bugünkü şərtlər, həmçinin əvvəlki dövrlərdə mövcud olan indikatorlardan proqnozlaşdırma zamanı istifadə edilir: "Eyni zamanda paralel olaraq potensial iqtisadi inkişaf istiqamətləri, gözlənilən strateji yanaşmalar daxil edilməklə mümkün ssenarilər çıxarırıq. Bu ssenaridə doğru olan ondan ibarətdir ki, növbəti 5 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı region iqtisadiyyatlarından daha zəif iqtisadi inkişaf göstəriciləri nümayiş etdirəcək. Bu, artıq bir neçə ildir ki, belədir. 2023-cü ildə də eyni proses baş verir: baxmayaraq ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası kənd təsərrüfatı, tikinti və logistika sahəsində müəyyən təkan rolunu oynama-lydı, biz bu faktorun iqtisadi artıma ciddi təsirini görə bilmirik. Çünki Azərbaycan iqtisadiyyatı orta gəlir tələsinə düşmüş iqtisadiyyatdır. Yanaşmanın, fundamental oyun qaydalarının dəyişməsi, yaxud yeni oyunda köhnə qaydalarla davam etmək cəhdləri fonunda atılan addımların Azərbaycan iqtisadiyyatını iri addımlarla irəli apara bilməyəcəyi məlum məsələdir. Bu, indiki halda ən ciddi çağırışlardan biridir".

Ekspert qeyd edir ki, göstəricilərin, faizlərin dəyişməsi gözləniləndir: "Yeni iqtisadi artım faizi ilə bağlı müəyyən dəyişikliklərin edilməsi gözləniləndir. İndiyədək Beynəlxalq Valyuta Fondu da daxil olmaqla, Azərbaycan iqtisadiyyatına dair verilən proqnozların yeni reallıqlar nəzərə alınmaqla dəyişdirilməsi halları çox olub. Bu, adi bir haldır. Dəyişməyən bir məsələ var ki, o da Azərbaycan iqtisadiyyatının ən azı yaxın 5 ildə Gürcüstan və Ermənistan iqtisadiyyatından daha zəif sürətlə inkişaf edəcəyi reallığıdır. Ümid edək ki, bu çox ciddi çağırış Azərbaycan hökuməti tərəfindən layiqincə dəyərləndiriləcək və vəziyyəti ölkənin xeyrinə dəyişmək üçün zəruri olan qərarlar veriləcək, addımlar atılacaq".

□ Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"

ÜSAVAT

Son səhifə

N 234 (8370) 27 dekabr 2023

De k a b r

Bunları bilirsinizmi?

- * Dünya yaranandan bu günə qədərki hər şeyi 24 saat sığdırmağa çalışsaq, insanlar bu vaxtın sadəcə 1 dəqiqə 17 saniyəsinə təşkil edərdi.
- * Helikopterin adlı köpək balığının 270 milyon il öncə yaşadığı düşünülür. Onu qərribə edən özəlliyi isə mişar dişli dairəvi çənəsi olub.
- * Çində ingiliscə danışanların sayı Amerikadakılardan daha çoxdur.
- * Çox məcbur qalmadıqca qar yeməyin. Çünki onu əritmək üçün bədəndə olduqca çox enerji sərf edilir.
- * İnsanlar oksigensiz 3 dəqiqə, susuz 3 gün və yemək yemədən 3 həftə yaşaya bilər.
- * 2011-ci ildə Yaponiyada baş verən 8,9 ballıq zəlzələ nəticəsində günlərin uzunluğu 1,8 mikro saniyə azalıb.
- * Qarışqalar məcbur qaldıqlarında 2 həftə ərzində suyun altında yaşaya bilərlər.
- * Vakuumda (havasız və cazibə qüvvəsinin olmadığı məkanda) ağlamaq mümkün deyil. Çünki göz yaşı aşağı doğru hərəkət edə bilmir və gözdən yaş çıxmır.
- * İnsanların omba sümüyü betondan daha möhkəmdir.
- * Ağcaqanad əleyhinə spreylər əslində onların insanlara yaxınlaşmasını əngəlləmir. Sadəcə olaraq ağcaqanadların hissiyatını bağlayır və bir növ insanları gizləyir.
- * "Süd yolu" qalaktikasında 400 milyarddan çox ulduz olduğu düşünülür.
- * Hər gün 275 milyona yaxın yeni ulduz yaranır.

Bioloqlar yumşaq xəzli kirpi aşkarlayıblar

Smitson İnstitutunun Milli Təbiət Tarixi Muzeyinin (ABS) alimləri Cənub-Şərqi Asiyada yumşaq tüklü kirpi-lərin beş yeni növünü müəyyən ediblər. Himnurlar - kirpi ailəsinə aid kiçik meməlilərdir, lakin dəriləri tikanlar əvəzinə yumşaq tüklərlə örtülüdür. Əvvəl onların iki növü tanınırdısa, DNT analizi yeddi müxtəlif gen xəttini ortaya çıxarıb. Bunun üçün 232 fərdin ölçüsü, kəllə sümüyünün forması, dişləri və xəz xüsusiyyətləri araşdırılıb. Qeyd edək ki, bu kiçik meməlilər gecə-gündüz aktivdirlər. Böcəklər, onurğasızlar və meyvələrlə qidalanırlar. Ağac kökləri, daşlar və xəz arasında yemək axtarıb, çuxurlarda yuva qururlar.

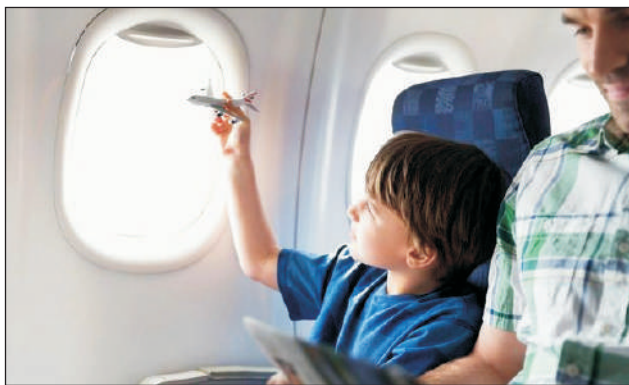

Çində eramızdan əvvəl II minilliyə aid 28 məzar tapılıb

Çin arxeoloqları ölkənin mərkəzində Anyanq şəhərində (Henan əyaləti) Şan sülaləsi (e.ə. XVI-XI əsrlər) dövrünə aid yüksəkkrütəli aristokratların ailə üzvlərinə aid 28 məzar, habelə qulluqçu və heyvan məzarları aşkar ediblər. Bu barədə Sinxua agentliyi Anyanq Mədəni Reliktler və Arxeologiya İnstitutunun vitse-prezidenti Tsui Tsunqlyana istinadən məlumat yayıb.

"İlk dəfədir ki, qədim İn şəhəri xarabalıqları xaricində belə qəbirilər tapılır, - deyir Tsui Tsunqlyan bildirib. - Bu kəşf Şan sülaləsinin dəfn ənənələrini və o dövrün cəmiyyətin təşkilini öyrənmək üçün yeni məlumatlar verir". Şan indiki Çin Xalq Respublikasının ərazisində eramızdan əvvəl 2-ci minillikdə mövcud olmuş bir krallıqdır.

6 yaşlı uşaq aviasirkətin səhvi səbəbindən başqa şəhərə uçub

ABS-nin "Spirit Airlines" aviasirkəti səhvən altı yaşlı sərnişini başqa şəhərə göndərmiş. Məlumatla görə, altı yaşlı uşaq Fort-Mayers şəhərinə nəvəsinin yanına uçmalı imiş. Şirkətdən onun üçün azyaşlı olduğuna görə müşayiətçi də sifariş olunub. Aeroportda uşağı həmin müşayiətçiye təhvil veriliblər. Fort-Mayersdə isə nəvəsinin qarşılaşmağa gələn nəvəyə

uşağın təyyarədə olmadığı bildirilib. Daha sonra məlum olub ki, aviasirkətin əməkdaşının səhvi ucbatından uşaq başqa təyyarəyə mindirilib.

Qeyd edək ki, uşaq Fort-Mayers əvəzinə Orlando şəhərinə göndərilib. Nəvə nəvəsinin oradan götürməli olub.

Dişləri qısa zamanda ağardan təbii üsul tapıldı

Dişlərin saralması hər kəsin üzleşdiyi problemlərdən biridir. Saralmış dişlərə qarşı standart qulluq vasitələri nəticə vermədikdə, bu məqsədlə təbii üsullardan yararlanı bilərsiniz. Bu üsul sayəsində dişləriniz qısa zamanda ağaracaq. Çox az tanınan sirkə növü olan ərək sirkəsi dişlərdəki saralmaların aradan qaldırılmasında güclü köməkçi kimi tanınır. Onun vasitəsilə dişlərinizi qısa müddətdə təbii ağ rənginə qaytara bilərsiniz. Bu üsul ağzınızda tərəvət hissini də təmin edəcək.

Beləliklə də, ərək sirkəsi dər sonra isə dişləri təbii ilə dişlərinizi ağartmaq üçün əsaslı diş pastası ilə fırçalayın. Bu təbii müalicəni həftədə bir dəfə təkrarlamaq bilərsiniz.

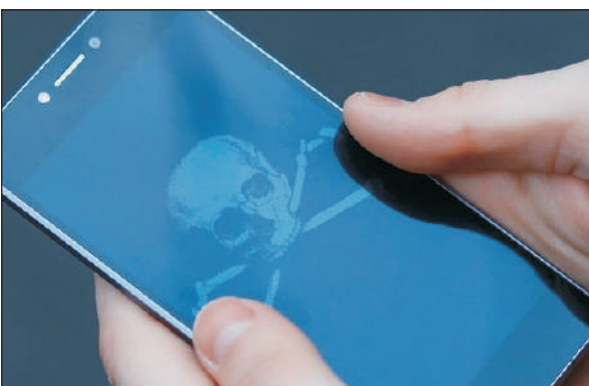
Alimlər immuniteti gücləndirən virus aşkarlayıblar

Rusiya tədqiqatçıları VSV virusu bazasında yeni onkoloji preparat yaradıblar, o, təkcə xərçəng hüceyrələrini məhv etmir, həm də şişlə daha fəal şəkildə mübarizə aparmaq üçün immuniteti gücləndirir.

Bu barədə tədqiqatçıların "International Journal of Molecular Sciences" elmi nəşrinə dərc edilmiş məqaləsində qeyd edilir. Bildirilir ki, bu virus siçanlarda implant edilmiş şişlərin böyüməsini əhəmiyyətli dərəcədə yavaşladığı və ömürlərini uzadı. "VSV virusunun bir çox üstünlükləri var, ona qarşı immunitet yoxdur, onun genomuna düzəliş etmək asandır və eyni zamanda o, çoxlu sayda hüceyrə növlərində sürətlə inkişaf edə bilər. Bundan əlavə, ondan immuniteti gücləndirən molekulları şişlərə ötürmək üçün istifadə edilə bilər. Bunu nümayiş etdirmək üçün biz iki oxşar maddənin, IL-12 və GM-CSF-nin istehsalını təşviq edən virus yaratmışıq", - deyir tədqiqatda deyilir.

Bioloqlar tərəfindən aparılan müşahidələr onu göstərir ki, VSV virusunun hər iki variasiyası əhəmiyyətli dərəcədə (36-40 faiz) şişlərin böyüməsini yavaşladığı, bunun sayəsində onları qəbul edən siçanlar nəzarət qrupundakı fərdlərdən orta hesabla bir neçə gün daha çox yaşayıblar. Eyni zamanda, immunitetin gücləndirilməsi gəmiricilərin sağ qalmasını artırır ki, bu da şişlərin daxilindəki aktivləşməyə onun müsbət təsirini sübuta yetirir.

Ən çox haker hücumuna məruz qalan smartfonlar açıqlandı

"Android" əməliyyat sisteminin (ƏS) köhnə versiyaları ilə işləyən qurğular bütün dünyada geniş yayıldığı üçün hakerlər digər qadecetlərlə müqayisədə daha çox maraqlanırlar. Bu barədə Rusiyanın "Kasperski Laboratoriyası" şirkətinin tədqiqat mərkəzinin rəhbəri Dmitri Qalov bildirib.

O qeyd edib ki, 2009-cu ildən 2023-cü ilə qədər istifadəçi statistikası göstərir ki, "Android" 2012-ci ildə populyarlıq baxımından digərlərini ötüb, 2018-ci ildə maksimum istifadəçi bazasına çatıb və bu günə kimi liderliyini qoruyub saxlayır. Bu, "Android" ƏS-ni cənayətkarlar üçün daha cəlbedici edir, çünki potensial qurbanların sayı xeyli çoxdur. Qalov izah edib ki, bazarda "Android"-in köhnə versiyaları ilə buraxılan bütöclü qurğulara tələbat var.

"Dünyada çoxlu sayda insan var ki, bu cür köhnə versiyalar olan cihazlardan istifadə edir, bu isə ən son təhlükəsizlik yeniləmələrinin olmaması səbəbindən belə qurğuları həssas edir", - deyir o xəbərdarlıq edib. Bundan əvvəl yeni smartfonların artıq satışa çıxarılmazdan əvvəl zərərli proqrama yoluxmuş ola biləcəyi barədə məlumat vermişdik.

2024-cü ilin ilk "ulduz yağışı"nın tarixi açıqlandı

Yanvarın 3-nə keçən gecə 2024-cü ilin ilk meteor yağışı gözəlinir. Həmin gün "kvadrantidlər" kimi tanınan meteor seli müşahidə olunacaq. Bu barədə Moskva Planetariumunun (Rusiya) Mətbuat Xidməti məlumat yayıb. Astronomlar bir saat ərzində 120-yə qədər meteorun görünə biləcəyini proqnozlaşdırırlar. Beynəlxalq Meteor Təşkilatının proqnozlarına əsasən, aktivliyin pik olduğu gecə saatda 120-yə qədər meteor müşahidə oluna bilər ki, bu da açıq səmada dəqiqədə təxminən bir-iki meteor təşkil edir. "Ulduz yağışı"nı müşahidə etmək üçün ən uyğun vaxt gecənin ikinci yarısı hesab olunur.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 3494

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500